

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми «Державні та місцеві фінанси»

на тему: Комплексна оцінка фінансового стану державного підприємства

Здобувача групи Ф-01а Вакуменка Гліба Олеговича

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Гліб Вакуменко

Керівник к.е.н., доцент

_____ Наталія Пігуль

Суми 2024

ABSTRACT

of the Bachelor's degree Qualification Thesis on the topic:
Comprehensive Assessment of the Financial State of a State-owned Enterprise by
Hlib Vakumenko

The main content of the work is presented on 51 pages. The qualification work consists of 5 chapters, introduction, conclusions, bibliography and appendices. The work includes 8 tables, 14 figures, and 8 appendices. The list of references includes 37 items.

Relevance of the qualification thesis topic. State-owned enterprises play an essential role in a country's economy, performing various important functions depending on their purpose and the industry in which they operate. For example, state-owned enterprises often operate in strategic areas such as energy, transportation, telecommunications, and defense, and thus, they are key players in ensuring the national security of the country and influencing the efficiency of the economy; state-owned enterprises create jobs promote investment, and develop industries that may be important for long-term economic growth; state-owned enterprises can compete in domestic and international markets, providing an alternative to the private sector and influencing the Therefore, an important issue is to study the financial condition of state-owned enterprises, taking into account their impact on the country's economy, using a comprehensive assessment.

A comprehensive assessment of the financial condition of a state-owned enterprise is an important tool for making management decisions and determining the efficiency of the state-owned enterprise. Therefore, the issue of conducting a qualitative comprehensive assessment of the financial condition of a state-owned enterprise is relevant in the current economic environment.

The purpose of the qualification work is to study the theoretical and practical bases of a comprehensive assessment of the financial condition of a state-owned enterprise and to substantiate the directions of its improvement.

The following research methods were used in the study: literature analysis (study of theoretical aspects of a comprehensive assessment of the financial condition of a state-owned enterprise); vertical, horizontal, comparative, and coefficient (assessment of indicators of the financial condition of an enterprise); graphic (data visualization and clear presentation of research or analysis results).

The main results of the qualification research. In the theoretical part, the main aspects connected with the fundamentals of conducting a comprehensive assessment of the financial condition of a state-owned enterprise are studied. It is noted that in the scientific and economic literature, various methodological approaches are used to assess the financial condition of an enterprise. In recent years, in the practice of management of domestic economic entities, the most often used are the coefficient analysis and integral (rating) assessment, which provide an opportunity to explain the results of the financial condition assessment based on a generalizing indicator, which includes the models of Altman, Springate, Taffler, Lis, Tereshchenko, and others.

The bachelor's thesis was conducted based on the information and financial statements of the state enterprise "Haisyn Forestry" for 2018-2022.

The analysis of the main indicators of the state-owned enterprise "Haisyn Forestry" activity for 2018–2022 allows us to conclude that the forest farm increased the volume of sales of products for almost the entire period of analysis and was characterized as a profitable and efficient farm. A comprehensive assessment of the financial condition of the state-owned enterprise "Haisyn Forestry" was carried out using traditional methods of financial condition analysis, as well as methods of comprehensive analysis.

During the period under review, "Haisyn Forestry" exhibited satisfactory levels of asset mobility and utilization. However, relative and absolute liquidity and financial stability indicators indicated that the state-owned enterprise "Haisyn Forestry" was illiquid, insolvent, and financially unstable. The type of financial stability the enterprise exhibited was a critical concern. The group of indicators of business activity of the state-owned enterprise also indicates certain positive and negative

changes in the speed and timing of the turnover of current assets of the enterprise as a whole and in the context of their individual components.

The discriminant analysis results proved that the state-owned enterprise had certain problems in its financial activities, which negatively affected the indicators for assessing the probability of bankruptcy. State-owned enterprise "Gaysyn Forest Farm" had signs of the probability of bankruptcy, and such a negative trend may persist in case of failure to adopt appropriate management decisions aimed at improving the financial condition of the economic entity.

In order to improve the comprehensive assessment of the financial state of a state enterprise, we proposed the use of a multifactor model, which includes 10 financial indicators that reflect various aspects of the financial state of a business entity and allows for an objective assessment of the availability, placement, and efficiency of using the company's available resources and sources their financing, profitability.

In order to enhance the financial condition of the state-owned enterprise "Haisyn Forestry," we proposed to determine the optimal structure of the company's balance sheet in accordance with the prevailing accounting standards and methodological recommendations for analyzing the financial condition of an enterprise in Ukraine. Following the calculations, it was determined that the actual balance sheet items of the state-owned enterprise "Haisyn Forestry" do not align with the recommended ones. Consequently, the management of the state-owned enterprise "Haisyn Forestry" should develop recommendations to ensure that the balance sheet items of this entity comply with the limits of the optimal aggregate balance sheet. This will improve the financial condition of the state-owned enterprise, in particular the state of liquidity, solvency and financial stability, and improve its performance.

The research was carried out by two applicants and constitutes a comprehensive qualification work with Alekseeva V. D.

Keywords: comprehensive assessment of financial condition, state-owned enterprises, financial condition, financial ratios.

The year of defense of the qualification work – 2024.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., проф.
Лариса ГРИЦЕНКО

(підпис)

«_____» _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Здобувача групи Ф-01а інституту ННІ БІЕМ
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Вакуменка Гліба Олеговича

Тема роботи: Комплексна оцінка фінансового стану державного підприємства

Затверджено наказом по СумДУ № 0580-VI від «24» травня 2024 р.

Термін здачі здобувачем завершеної роботи «28» травня 2024 р.

Вихідні дані до роботи: нормативні акти, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності ДП «Гайсинський лісгосп».

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):
дослідити сутність, роль та значення комплексної оцінки фінансового стану державного підприємства; розглянути методологію комплексної оцінки фінансового стану державного підприємства; надати загальну характеристику фінансово-господарської діяльності ДП «Гайсинський лісгосп», здійснити комплексну оцінку фінансового стану та обґрунтувати напрями покращення фінансового стану ДП «Гайсинський лісгосп».

Дата видачі завдання: «08» квітня 2024 р.

Керівник к.е.н., доцент _____ Наталія Пігуль

Завдання прийнято до виконання «08» квітня 2024 р. _____ О. В.Вакуменко

Перелік скорочень, умовних позначень, одиниць і термінів

ФС – фінансовий стан

ДП – державне підприємство

КОФСДП – комплексна оцінка фінансового стану державного підприємства

ФСП – фінансовий стан підприємства

ОСБ – оптимальна структура балансу

ЗМІСТ

Перелік скорочень, умовних позначень, одиниць і термінів.....	5
Вступ.....	7
1. Комплексна оцінка державного підприємства: економічна сутність та значення в сучасних умовах розвитку економіки.....	9
2. Методичні засади комплексної оцінки фінансового стану державного підприємства.....	15
3. Загальна фінансово-господарська характеристика ДП «Гайсинський лісгосп»	21
4. Комплексна оцінка фінансового стану ДП «Гайсинський лісгосп»	25
5. Обґрунтування напрямів покращення фінансового стану ДП «Гайсинський лісгосп»	36
Висновки	48
Список використаних джерел	52
Додаток А Трагування сутності категорії фінансовий стан підприємства.....	56
Додаток Б Трагування сутності категорії комплексна оцінка фінансового стану підприємства.....	57
Додаток В Система показників аналізу фінансового стану підприємства.....	58
Додаток Г Інтегральні моделі оцінки фінансового стану підприємства...	61
Додаток Д Фінансова звітність ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018-2022 рр	62
Додаток Е Фінансовий аналіз діяльності ДП «Гайсинський лісгосп».....	64
Додаток Ж Нормативи показників фінансового стану підприємства	67
Додаток И Межі нормативних значень показників агрегованого балансу підприємства.....	68

ВСТУП

Державні підприємства грають важливу роль в економіці країни та виконують різноманітні значущі функції в залежності від свого призначення та галузі, в якій функціонують. Так, ДП часто діють у стратегічних сферах, таких як енергетика, транспорт, телекомунікації та оборона, а отже вони є ключовими учасниками в забезпеченні національної безпеки країни і впливають на ефективність функціонування економіки; ДП створюють робочі місця, сприяють інвестиціям та розвитку галузей, які можуть бути важливими для довгострокового економічного зростання; ДП можуть конкурувати на внутрішньому та міжнародному ринках, забезпечуючи альтернативу для приватного сектору та впливаючи на конкуренцію в різних галузях. Тому важливим питанням є дослідження фінансового стану ДП, враховуючи їх вплив на економіку країни, застосовуючи комплексну оцінку. КОФСДП є важливим інструментом для прийняття управління рішень та для визначення ефективності функціонування ДП. Отже питання проведення якісної КОФСДП є актуальними в сучасних умовах господарювання.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних основ КОФСДП обґрунтування шляхів його покращення.

Досягаючи поставлену ціль необхідно вирішити певні завдання:

- дослідити економічну сутність та значення КОФСДП;
- зазначити методичні засади проведення КОФСДП;
- охарактеризувати фінансово-господарську діяльність ДП «Гайсинський лісгосп»;
- надати комплексну оцінку фінансового стану ДП «Гайсинський лісгосп»;
- обґрунтувати основні шляхи покращення ФС ДП «Гайсинський лісгосп».

Предметом кваліфікаційної роботи є КОФСДП, а об'єктом виступає сукупність економічних відносин, які виникають у процесі КОФСДП.

Під час написання кваліфікаційної роботи використовувалися наступні методи дослідження:

- літературний аналіз (дослідження теоретичних аспектів КОФСДП);
- вертикальний, горизонтальний, порівняльний та коефіцієнтний (оцінка індикаторів ФСДП);
- графічний (візуалізації даних та зрозумілого представлення результатів досліджень чи аналізу).

Дослідження основних питань кваліфікаційної роботи ґрунтується на наступній інформаційній базі: наукові статті, інтернет-ресурси, навчальні посібники та підручники, фінансова звітність ДП «Гайсинський лісгосп». Дослідження проведене двома здобувачами та складає комплексну кваліфікаційну роботу з Алексєєвою В. Д.

1 Комплексна оцінка державного підприємства: економічна сутність та значення в сучасних умовах розвитку економіки

Державний сектор в Україні має суттєвий вплив на розвиток вітчизняної економіки, формування загальної динаміки її зростання. За даними Міністерства економіки, державний сектор України дорівнює приблизно 10% від загального економічного потенціалу [3]. Значна питома вага ДП спостерігається у таких галузях: постачання електроенергії, газу, транспорт, поштова діяльність, наукова та технічна діяльність. Стратегічною метою управління ДП є формування оптимального балансу між рівнем їх прибутковості і виконання ними соціально значимих функцій. Тому, в сучасних умовах господарювання важливим питанням в процесі функціонування ДП є їх здатність виконувати фінансові зобов'язання, генерувати достатній обсяг прибутку, бути фінансово стійкими та конкурентоздатними.

Успішність господарювання ДП залежить від їх фінансового стану, а отже проведення якісної та своєчасної КОФМДП є важливим питанням в процесі їх функціонування.

Фінансовий стан ДП являє собою комплексне поняття, що визначає міру успіху функціонування суб'єкта господарювання, а також можливості покращити його фінансовий результат в умовах обмеженості ресурсів. На сьогоднішній день існує багато теоретичних підходів щодо визначення терміну «фінансовий стан» підприємства, який може розглядатися як: економічна категорія, комплексне поняття, сукупність індикаторів, фінансова спроможність, характеристика окремих сфер фінансово-господарської діяльності і т. ін. Така ситуація зумовлює актуальність уточнення сутності, а також основних характеристик даної дефініції. У таблиці А.1 (додаток А), наведено морфологічна оцінка категорії «фінансовий стан підприємства». Здійснивши аналіз зазначених трактувань можна зробити висновок, що переважна більшість науковців вважають, що ключовою характеристикою фінансового стану є сукупність (система) показників. ФС

підприємства можна визначити як результат його фінансово-господарської діяльності, який можна оцінити на основі системи індикаторів, що визначають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів, а саме його платоспроможність, кредитоспроможність та можливість виконання зобов'язань перед контрагентами.

На фінансовий стан суб'єкта господарювання здійснюють вплив як внутрішні так і зовнішні фактори (рисунок 1.1).

Рисунок 1.1 – Фактори впливу на оптимальний фінансовий стан підприємства [28]

ФСП представляє сукупність його підсистем, які дають можливість відобразити тенденції змін структури активів та пасивів, що обумовлені використанням капіталу, а також впливом внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування суб'єкта під підприємництва (рис.1.2).

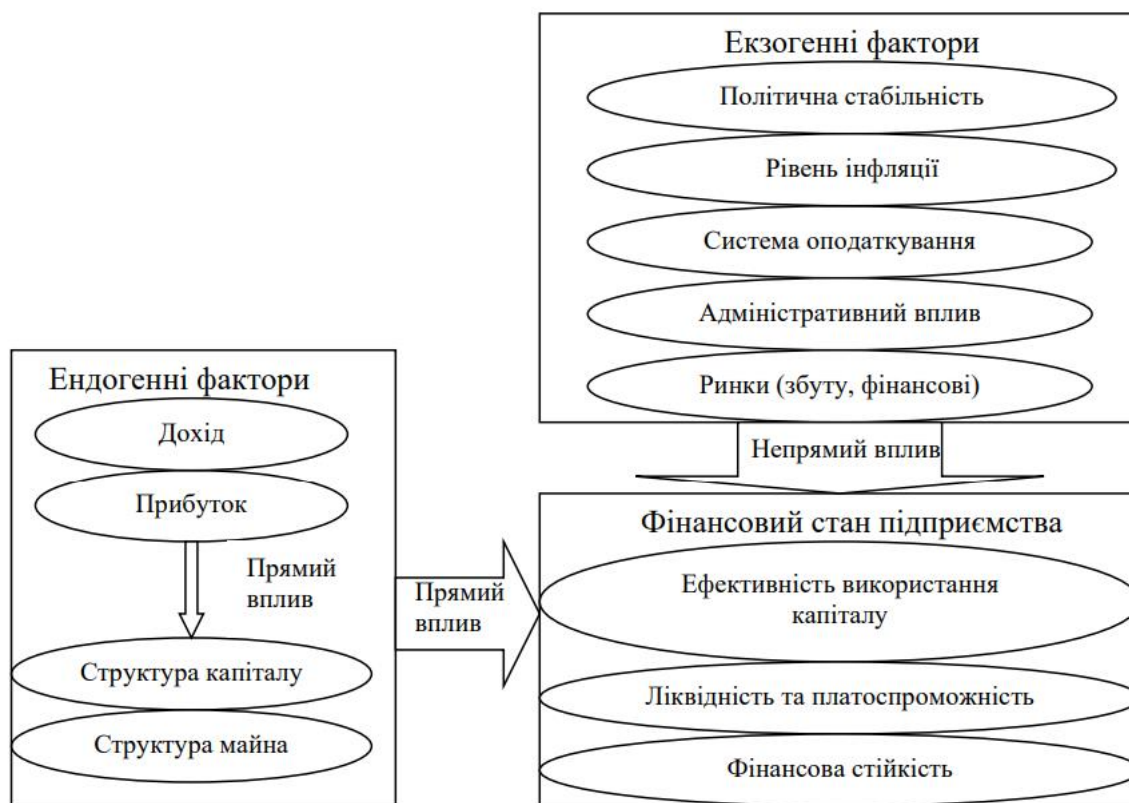

Рисунок 1.2 – Фінансовий стан як система взаємопов'язаних елементів [17]

ФС дає можливість визначити місце підприємства в економічному середовищі, рівень ефективності та безризиковості його ділових відносини з контрагентами.

Комплексна оцінка результатів діяльності державного підприємств є однією із основних складових у системі обґрунтування управлінських рішень.

Досліджуючи сутність категорії «комплексна оцінка ФСП» слід зазначити, що існують різні підходи, щодо трактування сутності даного поняття, окремі з яких наведені в таблиці Б.1 (додаток Б). Здійснивши аналіз зазначених трактувань, ми вважаємо, що під КОФСДП слід розуміти систему фінансових індикаторів, які формують комплексний показник, за допомогою якого можна

надати фінансову характеристику поточного і перспективного фінансового стану державного підприємства.

Основною метою КОФСДП є отримання ключових параметрів, які дають об'єктивну та точну характеристику ФСП, змін у складі та структурі активів й пасивів, доходах та витратах, грошових потоках.

Основними завданнями КОФСДП є:

- аналіз рентабельності підприємства;
- дослідження ефективності використання майна (капіталу) господарюючого суб'єкта, забезпечення підприємства ВОК;
- всебічна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості суб'єкта господарювання;
- якісна оцінка становища підприємства на фінансовому ринку і кількісна оцінка рівня його конкурентоспроможності;
- аналіз ефективності використання фінансових ресурсів підприємства, ділової активності [26].

Користувачів, які зацікавлені в отриманих результатах КОФСДП можна умовно поділити на внутрішніх і зовнішніх. До внутрішніх користувачів належать:

- органи, до сфери управління яких належать ДП та власники – аналізують фінансовий стан ДП, а також можливість виникнення криз на підприємстві;
- менеджери підприємства - внутрішній аналіз фінансів допомагає менеджерам приймати рішення щодо управління ресурсами, фінансового планування та стратегічного розвитку.

До зовнішніх користувачів належать:

- кредитори - оцінюють фінансовий стан підприємства перед видачею кредиту, оцінка допомагає їм визначити кредитоспроможність позичальника;
- аудитори - використовують комплексну оцінку для перевірки правильності та надійності фінансової звітності підприємства;

- аналітики та консультанти - використовують дані про фінансовий стан підприємства для розробки стратегій, порад та прогнозів;
- податкові органи, підприємства-партнери, інвестори - оцінка фінансового стану з метою формування висновків щодо діяльності ДП та визначення потенційного ризику.

КОФСДП допомагає дослідити різні аспекти фінансової діяльності господарюючого суб'єкта для формування глибокого розуміння його фінансового стану та стійкості.

Під час проведення КОФСДП треба дотримуватись відповідних вимог, до яких можна віднести наступні:

1. Методологічне підґрунтя комплексної оцінки повинне базуватись на методиках, за допомогою яких в обмежені терміни можна проаналізувати ФС підприємства та на основі отриманих результатів зробити обґрунтовані висновки стосовно подальших векторів розвитку діяльності ДП.

2. В залежності від поставленого завдання щодо організації КОФСДП, необхідно визначитись із оптимальною базою для здійснення порівняння значень аналітичних показників - значень фінансових індикаторів.

3. З метою проведення КОФСДП необхідно сформувані групи індикаторів, які б у сукупності мали відповідати вимогам комплексної характеристики поточного стану суб'єкта господарювання а також перспектив його подальшого розвитку. Наповненість цільової сукупності тими або іншими індикаторами буде залежати від завдань, що поставлені замовниками комплексної оцінки у кожному конкретному випадку.

4. Ефективність комплексної оцінки в значному ступені залежить від можливості побудови адекватної системи однозначності інтерпретації результатів математичної й аналітичної обробки визначеної групи цільових індикаторів з метою попередження і уникнення неоднозначності висновків, протиріч у поглядах різних експертів стосовно ідентифікації стану ДП [30].

До основних етапів КОФСДП належать:

- формування системи оціночних індикаторів;

- оцінка окремих індикаторів діяльності ДП;
- синтез одиничних оцінок з метою отримання комплексної оцінки діяльності суб'єкта господарювання.

Весь інструментарій, який може бути застосований виконавцем комплексної оцінки для обробки фінансової інформації, можна об'єднати у наступні групи:

- ранжирування фінансових індикаторів;
- розрахунок інтегрального показника фінансового стану обраного суб'єкта господарювання;
- порівняння величин розрахованих індикаторів із еталонними величинами [26].

Отже, КОФСДП є характеристикою його фінансового стану, що є результатом комплексного дослідження, а саме детального та якісного вивчення сукупності індикаторів, що відображають всі аспекти фінансового-господарської діяльності ДП, і містить узагальнені висновки щодо результатів функціонування ДП на основі виявлення як якісних так і кількісних відмінностей від бази порівняння.

2 Методичні засади комплексної оцінки фінансового стану державного підприємства

Важливою умовою ефективного господарювання ДП є якісна і своєчасна оцінка фінансового стану суб'єкта господарювання, результати якої є основою прийняття управлінських рішень щодо подальшого розвитку діяльності підприємства. Адекватність даних рішень буде залежати від обраної методики оцінки ФС, а також інтерпретації отриманих результатів. Вибір окремої методики обумовлюється такими факторами як галузева приналежність господарюючого суб'єкта, пріоритети його подальшого розвитку, що зазначені у фінансовій стратегії, цілі та завдання, що у конкретний період часу вимагають здійснення об'єктивної оцінки ФС.

У науково-економічній літературі існують різні методичні підходи щодо оцінки ФС підприємства. Традиційно виокремлюють методи, що можна розподілити на:

- методи, які базуються на аналізі балансу підприємства (трендовий, горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний);

- евристичні методи, які ґрунтуються на неформальних, інтуїтивних підходах, а також узагальненні досвіду розв'язання подібних завдань, методи експертних оцінок;

- економіко-математичні методи [11].

Беручи увагу на рівень загального охоплення та глибину аналізу ФС виокремлюють експрес-аналіз і комплексний аналіз. Основна відмінність між експрес-аналізом та комплексним аналізом ФС полягає у ступені деталізації аналітичних розрахунків. Комплексний аналіз дає можливість всебічно оцінити ФС ДП на основі вивчення сукупності різних індикаторів, які всебічно надають характеристику фінансово-господарській діяльності. Основні методичні підходи до КОФСДП наведені на рисунку 2.1.

Рисунок 2.1 – Методичні підходи до КОФСДП [11]

В останні роки до найбільш вживаних у практиці господарювання вітчизняних суб'єктів господарювання є коефіцієнтний аналіз та інтегральна (рейтингова) оцінка, яка надає можливість пояснення результатів оцінки ФС на основі одного узагальнюючого індикатора.

Оцінка на базі коефіцієнтного аналізу проводиться за групами показників фінансового стану, що наведені на рисунку 2.2.

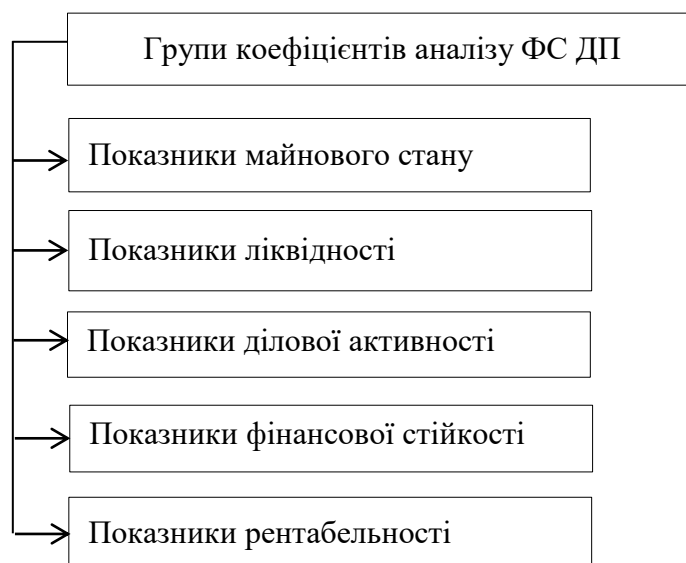

Рисунок 2.2 – Групи коефіцієнтів аналізу ФС ДП [32]

Алгоритм розрахунку та коротка характеристика показників ФС підприємства наведені в додатку В. Класифікація груп індикаторів, їх склад і методика розрахунку, що визначені у нормативних документах окремих міністерств та відомств і також наведених у різних наукових працях мають відмінності, що пояснюється відсутністю єдиного підходу щодо оцінки ФС.

Узагальнююча характеристика основних методичних підходів оцінки ФС підприємства наведена на рисунку 2.3.

Як було зазначено вище, вітчизняні та зарубіжні автори вважають, що найбільш вживаними серед існуючих є інтегральні моделі, до яких відносяться модель Альтмана, моделі Спрінгейта, Таффлера, Ліса, та інші. Характеристика окремих моделей наведена в додатку Г.

Слід зазначити, що зарубіжні моделі оцінювання ФС мають як переваги так і недоліки. До переваг можна віднести:

- моделі включають значну кількість індикаторів і це забезпечує достатньо високу точність результатів;

Рисунок 2.3 – Характеристика основних методів оцінки ФС [11]

- моделі передбачають інтегральну оцінку, що уможливорює здійснення порівняння стану різних об'єктів;

- вихідними даними для розрахунку всіх індикаторів є інформація з основних форм звітності, що обумовлює доступність до них;

- існує можливість не лише здійснювати прогноз банкрутства, але і оцінювати в якій зоні ризику знаходиться підприємство.

До основних недоліків моделей можна віднести:

- не адаптованість до вітчизняної економіки;

- у розрахункових індикаторах відсутні найбільш важливі показники підприємства;

- у моделях враховані лише балансові показники і показники звіту про фінансові результати;

- моделі враховують різні за вагомістю індикатори, що обумовлено розбіжностями в обліку окремих індикаторів, а також впливом інфляції на їх формування та інших об'єктивних причин [7].

З метою підвищення якості проведення КОФСДП необхідно мати достатній рівень інформаційного забезпечення. Це стосується повноти змісту фінансової інформації, а також технології її отримання і оброблення. Головним інформаційним джерелом щодо проведення комплексної оцінки ФС є фінансова звітність ДП, яка представляє собою систему показників, що надають характеристику результатам діяльності ДП за звітний період.

Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» до фінансової звітності належать форми фінансової звітності, що наведені на рисунку 2.4. Дані форми відображають головні аспекти фінансово-господарських операцій, а також подій за звітний період, аналогічну інформацію за попередній період, що уможливорює проведення ретроспективного аналізу результатів діяльності суб'єкта господарювання та їх прогноз на наступні періоди. Під час проведення КОФСДП важливо не лише аналізувати кожний звіт окремо, але й розглядати їх взаємозв'язок. Також використовуються різні індикатори та коефіцієнти для оцінки різних аспектів фінансової діяльності.

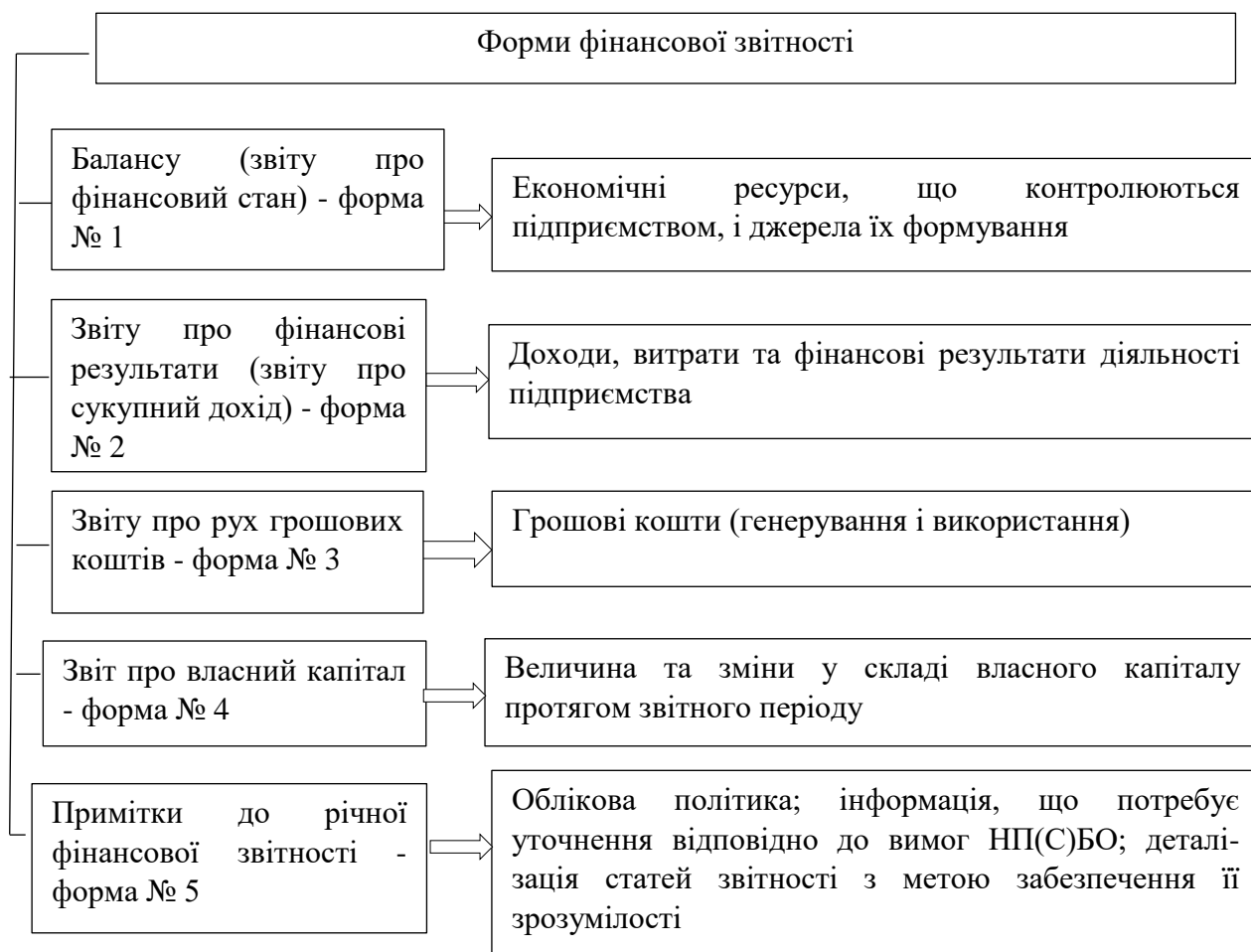

Рисунок 2.4 – Форми фінансової звітності [21]

Отже, детальна розробка алгоритму проведення КОФСДП та безпосередньо здійснення оцінки ФС буде сприяти об'єктивному визначенню потенційної можливості подальшого розвитку фінансово-господарської діяльності ДП, а також підвищенню якості прийняття менеджерських рішень, що в свою чергу позитивно вплине на забезпечення необхідним обсягом фінансовими ресурсами ДП, збільшення рівня їх прибутковості і досягнення як тактичних так і стратегічних цілей діяльності.

3 Загальна характеристика діяльності ДП «Гайсинський лісгосп»

Державне підприємство «Гайсинське лісове господарство» (далі ДП «Гайсинський лісгосп»), це суб'єкт господарювання, що знаходиться у Вінницькій області у східній її частині, на території Гайсинського адміністративного району та м. Ладижин [10].

ДП було створене згідно Наказу Міністерства лісового господарства України від 31.10. 1991 р., № 133. Дане підприємство засноване на державній формі власності та належить до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України.

Підприємницьку господарську діяльність ДП «Гайсинський лісгосп» здійснює на засадах комерційного розрахунку.

ДП здійснює основний вид діяльності за КВЕД 02.10 – Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві.

Додаткові види діяльності відображені у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Додаткові види діяльності ДП «Гайсинський лісгосп» за КВЕД

Номер КВЕДу	Вид діяльності
01.11	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур
01.49	Розведення інших тварин
01.70	Мисливство, відловлювання тварин і надання пов'язаних із ними послуг
02.20	Лісозаготівлі
16.10	Лісопильне та стругальне виробництво
56.30	Обслуговування напоями
56.10	Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування
01.19	Вирощування інших однорічних і дворічних культур
01.29	Вирощування інших багаторічних культур
01.50	Змішане сільське господарство
16.23	Виробництво інших дерев'яних будівельних конструкцій і столярних виробів
16.24	Виробництво дерев'яної тари
33.12	Ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення
41.20	Будівництво житлових і нежитлових будівель
42.11	Будівництво доріг і автострад
45.20	Технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів
46.21	Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин
46.73	Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням
47.19	Інші види роздрібною торгівлі в неспеціалізованих магазинах
49.41	Вантажний автомобільний транспорт
77.39	Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів

Відповідно до Статутних положень головною метою діяльності ДП «Гайсинський лісгосп» є ведення лісового господарства, охорони, захисту, раціонального використання та відтворення лісів; ведення мисливського господарства, охорони, відтворення та раціонального використання державного мисливського фонду на території мисливських угідь, що належать ДП; одержання прибутку від комерційної діяльності.

Підприємство є юридичною особою публічного права та відноситься до суб'єктів господарювання державного сектору економіки. Згідно із організаційно-правовою формою господарювання – ДП, яке має відокремлене майно, веде самостійний баланс, має рахунки у банках, та несе відповідальність по власних зобов'язаннях усім майном, зазначеним у балансі підприємства. В свою чергу, майно ДП, яке становить вартість основних та оборотних фондів, грошових коштів та інших цінностей, визначене у Статуті підприємства у розмірі 1842400 грн., є власністю держави та закріплюється за підприємством на праві господарського відання.

Основним документом, на основі якого ДП здійснює господарсько-фінансову діяльність, є фінансовий план. У ньому відображаються доходи і витрати підприємства, вказується обсяг та спрямованість коштів для виконання покладених на нього статутних завдань і функцій. Оскільки підприємство є прибутковим, то згідно із статутними документами визначається порядок та механізм формування цільових фондів із чистого прибутку підприємства, а саме: амортизаційний фонд; фонд розвитку виробництва, фонд споживання, резервний фонд та інші фонди.

Джерелом формування фінансових ресурсів ДП є чистий прибуток; амортизаційні відрахування; кошти, одержані від продажу цінних паперів; безоплатні та благодійні внески членів трудового колективу, підприємств, організацій та громадян та інші надходження, включаючи централізовані капітальні вкладення та кредити. Також до джерел формування фінансових ресурсів можна віднести бюджетне фінансування. Частина чистого прибутку ДП

може реінвестувати у власну господарську діяльність, а саме – на збільшення статутного капіталу [10].

Спочатку необхідно проаналізувати динаміку та зміну основних показників діяльності ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр. (табл. 3.2). За підприємством закріплено загальна лісова площа 19,4 тис. га. Варто відмітити, що у 2018 р. на держпідприємстві було працевлаштовано 196 осіб, у 2021 р. – 203 особи, а у 2022 р. їх чисельність зросла до 352 осіб.

Таблиця 3.2 – Аналіз основних показників діяльності ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр., тис. грн. [31]

Показник	Рік				
	2018	2019	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції	89287	86749	76075	113533	246508
Абсолютне відхилення (+,-) до попереднього періоду	-	-2538	-10674	37458	132975
Собівартість реалізації продукції	69214	68441	59587	92022	173436
Абсолютне відхилення (+,-) до попереднього періоду	-	-773	-8854	32435	81414
Чистий фінансовий результат	2545	2552	2601	2944	15310
Абсолютне відхилення (+,-) до попереднього періоду	-	10	49	343	12366
Середньорічна вартість активів	20284	24233	26457	36626	52608
Абсолютне відхилення (+,-) до попереднього періоду	-	3946	2224	10169	15982
Середньорічна вартість власного капіталу	5074	5474	5861	12669	22973
Абсолютне відхилення (+,-) до попереднього періоду	-	400	387	6808	10304
Середньорічна вартість позикових ресурсів	15210	18759	20596	23957	29635
Абсолютне відхилення (+,-) до попереднього періоду	-	3549	1837	3361	5678

Як свідчать дані табл. 3.1 чистий дохід від реалізації продукції у період з 2018 по 2020 роки зменшувався із року в рік, але починаючи із 2021 року він зріс на 37458 тис. грн. відповідно до 2020 р., і у 2022 р. становив 246508 тис. грн, що на 132975 тис. грн. більше ніж у 2021 р.

Показник, що характеризує витратну складову діяльності ДП (собівартість реалізованої продукції) мав аналогічну динаміку щодо змін за весь період аналізу.

У 2022 р. його рівень складав 173436 тис. грн., що у 2,5 рази більше у порівнянні з 2018 р.

Характеризуючи чистий фінансовий результат ДП «Гайсинський лісгосп» варто зауважити на позитивній тенденції до його зростання за весь досліджуваний період. Так, у 2022 р. обсяг чистого прибутку держпідприємства становив 153010 тис. грн., що на 12765 тис. грн. більше у порівнянні з 2018 р. Отже підприємство є прибутковим.

Досліджуючи середньорічні показники активів за період 2018–2022 рр. відмічаємо позитивну динаміку до їх змін. При цьому середньорічна вартість майна ДП зростає з 20284 тис. грн. у 2018 р. на 32324 тис. грн. у 2022 р. і відповідно складала 52608 тис. грн. Це свідчить про нарощення вартості майна.

Аналізуючи джерела фінансування господарської діяльності ДП «Гайсинський лісгосп» варто зауважити на значному переважанні у їхньому складі позикових ресурсів над власним капіталом. Так, якщо у 2018 р. власний капітал займав лише 25 % від загальної вартості пасивів, то у 2022 р. його частка зростає до 43,7 % що склало в абсолютному вимірі 22973 тис. грн. Таке нарощення відбулося за рахунок реінвестування чистого прибутку підприємства.

Середньорічна вартість позикового капіталу за період аналізу зростає з 15210 тис. грн. у 2018 р. до 2935 тис. грн. у 2022 р., тобто збільшення складо 14425 тис. грн. Однак, необхідно звернути увагу на достатньо високому рівні залучення позикових ресурсів у господарську діяльність ДП, що може призвести до зниження фінансової стійкості та неможливості підприємства своєчасно розраховуватися по власних фінансових зобов'язаннях.

Таким чином, господарську діяльність ДП «Гайсинський лісгосп» за період 2018–2022 рр. можна охарактеризувати як зростаючу та відтворювальну; фінансову діяльність – як прибуткову. Державне підприємство за досліджуваний період нарощувало вартість майна – спочатку за рахунок позикових коштів, а у 2021–2022 рр. за рахунок власного капіталу.

4 Комплексна оцінка фінансового стану ДП «Гайсинський лісгосп»

Для проведення комплексної оцінки фінансового стану підприємства будемо використовувати горизонтальний, вертикальний, багатофакторний, коефіцієнтний, графічний методи й скористаємося річною фінансовою звітністю ДП «Гайсинський лісгосп» за період з 2018 по 2022 роки (додаток Д).

Спочатку проведемо аналіз наявності активів та джерел формування фінансових ресурсів державного підприємства. Показники динаміки складу активів балансу ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр. подано на рис. 4.1. та у додатку Е, табл. Е.1.

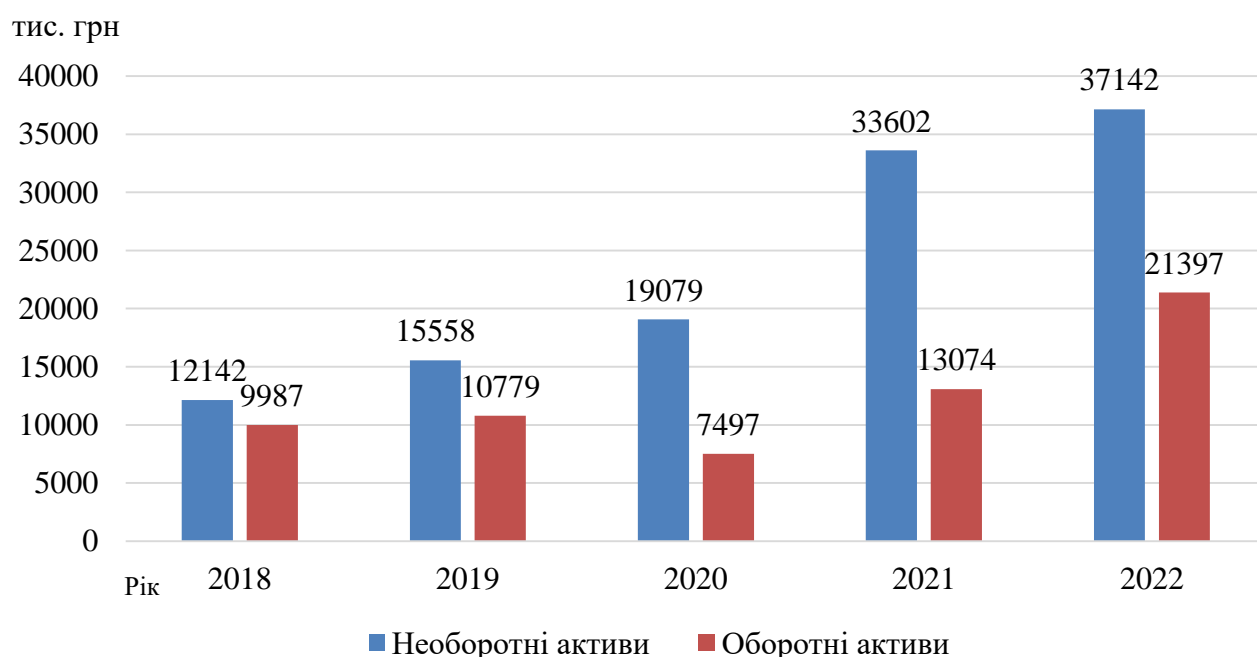

Рисунок 4.1 – Динаміка складу активів ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр., тис. грн.

На основі даних наведених на рисунку 4.1 можна відмітити тенденцію до стрімкого зростання обсягу необоротних активів у складі майна держпідприємства. Так, у порівнянні з 2018 р. їх обсяг зріс у 2022 р. більше ніж у

3 рази і у 2022 р. дорівнював 37142 тис. грн, що може свідчити про нарощення майна підприємства. Динаміка зміни обсягу оборотних активів за період аналізу була не стійка. Значне скорочення суми оборотних активів спостерігалася у 2020 р., однак у наступні періоди підприємство мало достатній рівень оборотних активів. За весь період аналізу їх обсяг збільшився на 11410 тис. грн.

Питома вага необоротних активів також значно коливалася за роками, при цьому найменше значення вона мала у 2018 р. – 54,87 %, а найбільше у 2021 р. – 71,99 % від загальної величини активів. Що стосується частки оборотних активів у складі майна держпідприємства, то середньорічний показник за 5 років знаходився на рівні 35,77 %, і у 2022 р. мав незначне зростання до 36,55 %, що на 8,58 в.п. менше ніж у 2018 р.

За період 2018–2022 рр. на ДП «Гайсинський лісгосп» відбулися відповідні зміни і у складі та структурі пасивів балансу (рис. 4.2, додаток Е, табл. Е.1).

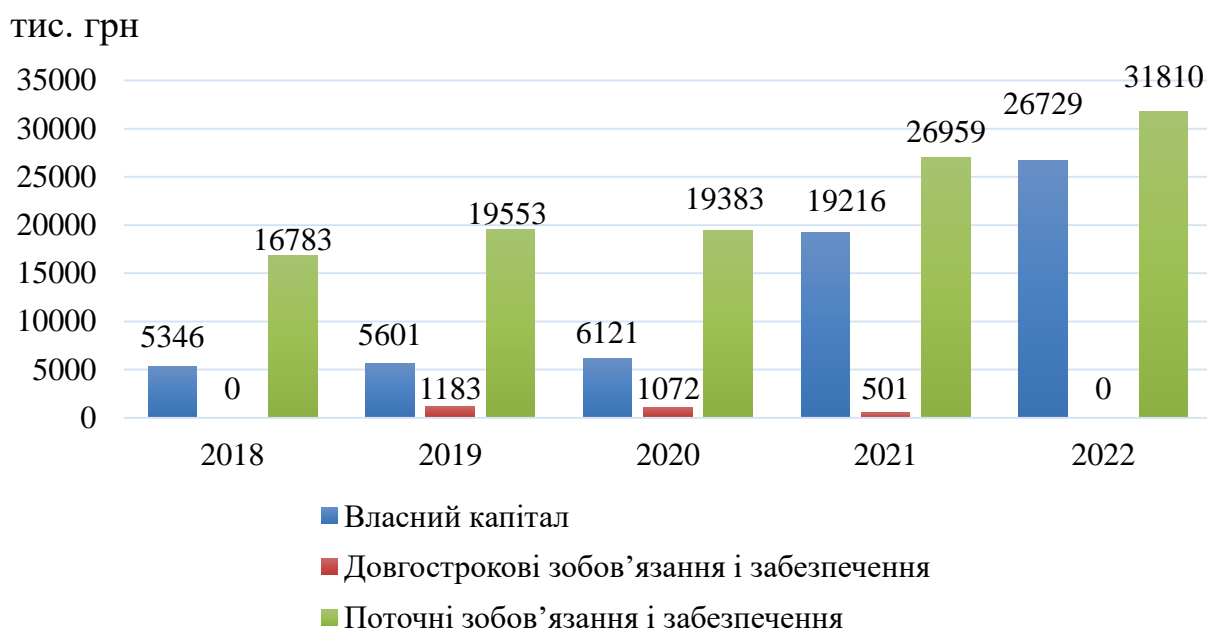

Рисунок 4.2 – Динаміка складу показників пасивів ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр., тис. грн.

Аналізуючи абсолютні показники складу пасивів держпідприємства, слід звернути увагу на те, що воно здійснює господарську діяльність за рахунок

власних та залучених (довгострокових та поточних) ресурсів. Так, власні фінансові ресурси за період аналізу сумарно збільшилися майже у 5 разів, а саме на 21383 тис. грн. Довгострокові зобов'язання та забезпечення підприємство залучало лише у 2019–2021 рр., переважно, для здійснення капітального будівництва будинків, споруд та придбання основних засобів. У свою чергу, обсяг поточних зобов'язань та забезпечень також мав тенденцію до зростання з 16783 тис. грн. у 2018 р. до 58539 тис. грн. у 2022 р. (тобто зріс у 3,5 рази).

Структурні показники пасиву балансу ДП «Гайсинський лісгосп» засвідчують таку зміну динаміки: частка власного капіталу у їх вартості зросла у 1,9 рази, і в середньому за досліджуваний період становила – 31,06 %; середньорічний показник питомої ваги довгострокових зобов'язань та забезпечень займав 1,92 %; частка поточних зобов'язань та забезпечень мала загальну тенденцію до скорочення і становила 67,02 % у середньому за період аналізу.

Переходимо до аналізу та оцінювання відносних показників фінансового стану ДП «Гайсинський лісгосп». Фінансовий аналіз даних показників здійснюємо згідно традиційного аналізу за напрямками: майновий стан; ліквідність, фінансова стійкість, ділова активність, рентабельність. Дані для проведення аналізу наведені у додатку Е, табл. Е.2.

Досліджуючи відносні показники майнового стану державного підприємства за 2018–2022 рр. (рис. 4.3) відмічаємо негативну тенденцію до зміни даних індикаторів: зростання рівня зносу основних засобів, який в середньому за 5 років знаходився на рівні 0,52, і, відповідно, зниження коефіцієнта господарської придатності у 2022 р. до 0,46 в.п. Така ситуація свідчить про значну зношеність основних засобів ДП.

Коефіцієнт вибуття основних засобів на держпідприємстві зростає, однак, за рахунок постійного надходження та оновлення основних засобів підприємство значно наростило їх обсяг. Що стосується показника реальної вартості основних фондів, то він характеризувався нестійкою тенденцією до змін, але у 2022 р. зменшився до рівня 62,6 %.

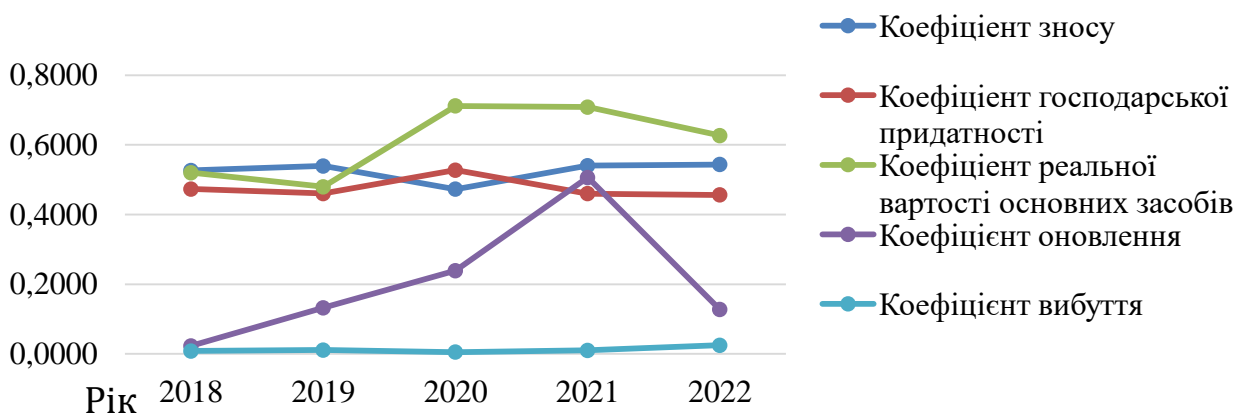

Рисунок 4.3 – Динаміка коефіцієнтів оцінки майнового стану ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр.

Аналізуючи показники ефективності використання основних засобів (додаток Е, табл. Е.2), слід відмітити незначне зростання фондівіддачі основних фондів, та зниження фондомісткості у 2022 р. до 0,14.

Отже, ДП «Гайсинський лісгосп» за досліджуваний період мало задовільний стан руху та використання основних засобів.

Формування оптимального складу та структури оборотних активів підприємства відображається на його ліквідності та платоспроможності.

Проаналізуємо показники ліквідності ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр. (рис. 4.4).

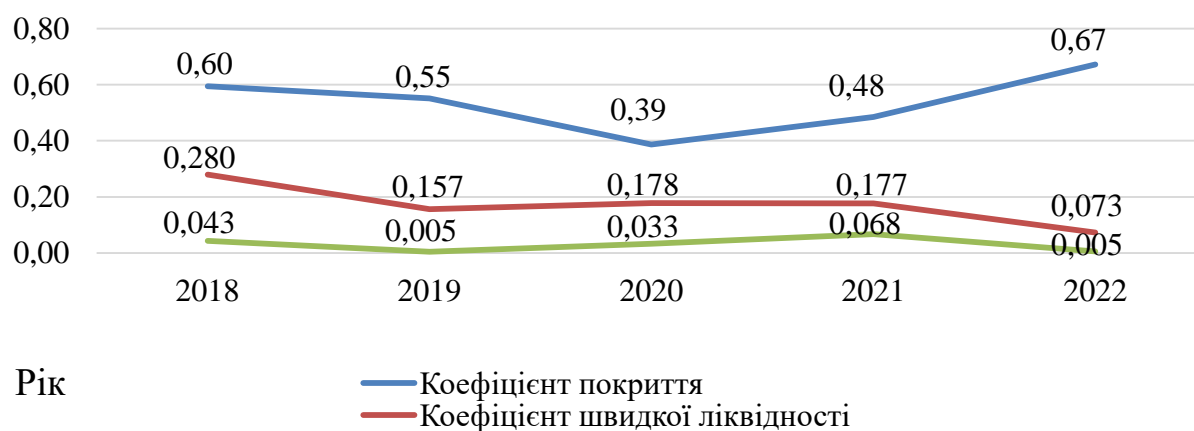

Рисунок 4.4 – Динаміка коефіцієнтів ліквідності ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр.

Наведені дані на рис. 4.4 свідчать про достатньо низький рівень відносних коефіцієнтів ліквідності, при цьому фактичні значення даних індикаторів не відповідають встановленим нормативним значенням. Окрім того, коефіцієнти абсолютної ліквідності та швидкої ліквідності за 2022 р. мали найнижчі значення за період аналізу 2018–2022 рр. та становили 0,005 та 0,073 відповідно.

Динаміка чистого оборотного капіталу держпідприємства представлена на рисунку 4.5.

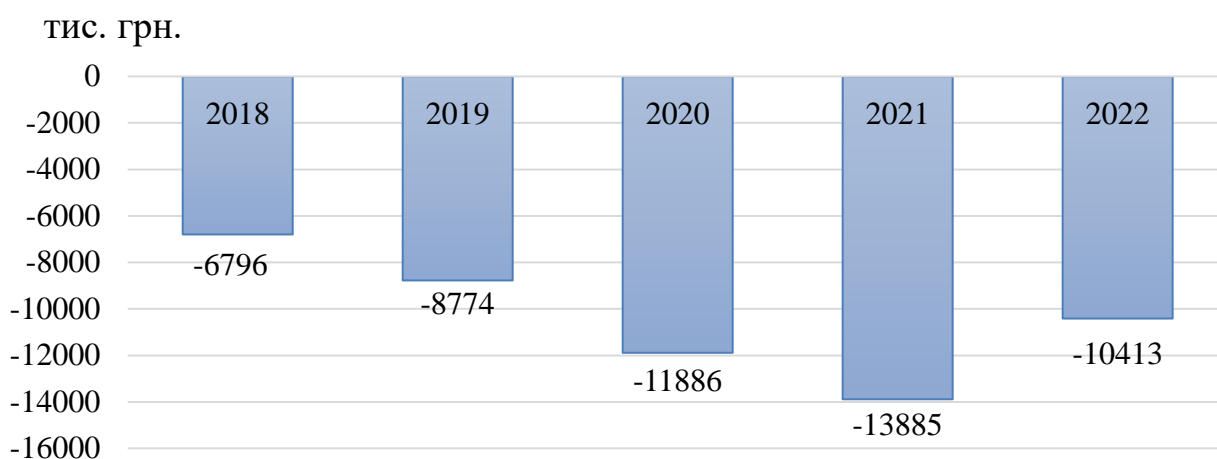

Рисунок 4.5 – Динаміка чистого оборотного капіталу
ДП «Гайсинський лісгосп», тис. грн.

Обсяг чистого оборотного капіталу ДП «Гайсинський лісгосп» є від’ємним, а його динаміка також мала негативну тенденцію до зростання до 2021 р. У 2022 р. відбулося незначне скорочення обсягу ЧОК. Однак, на підприємстві відмічається постійний брак оборотних активів для виконання короткотермінових зобов’язань та здійснення відтворення поточної діяльності підприємства. Отже можна зробити висновок, що ДП «Гайсинський лісгосп» є неліквідними та неплатоспроможним, і, в разі необхідності, не в змозі погасити поточні зобов’язання підприємства.

З метою оцінювання поточної платоспроможності додатково проведемо аналіз ліквідності балансу, який дозволяє визначати рівень покриття зобов’язань підприємства всіма видами активами, відповідно до терміновості їх покриття. Показники групування активів і пасивів та аналіз ліквідності балансу наведено в

додатку Е, табл. Е.3. На основі зіставлення активів ДП «Гайсинський лісгосп», які були згруповані за рівнем їх ліквідності та пасивів, об'єднаних відповідно до строків їх погашення, можна відмітити, що на держпідприємстві жодного року не відмічалася абсолютна ліквідність балансу, що підтверджується не виконанням нормативних нерівностей.

Наступним етапом проведемо аналіз показників фінансової стійкості ДП «Гайсинський лісгосп» за період аналізу 2018–2022 рр. Спочатку оцінимо відносні показники фінансової стійкості підприємства (рис. 4.6).

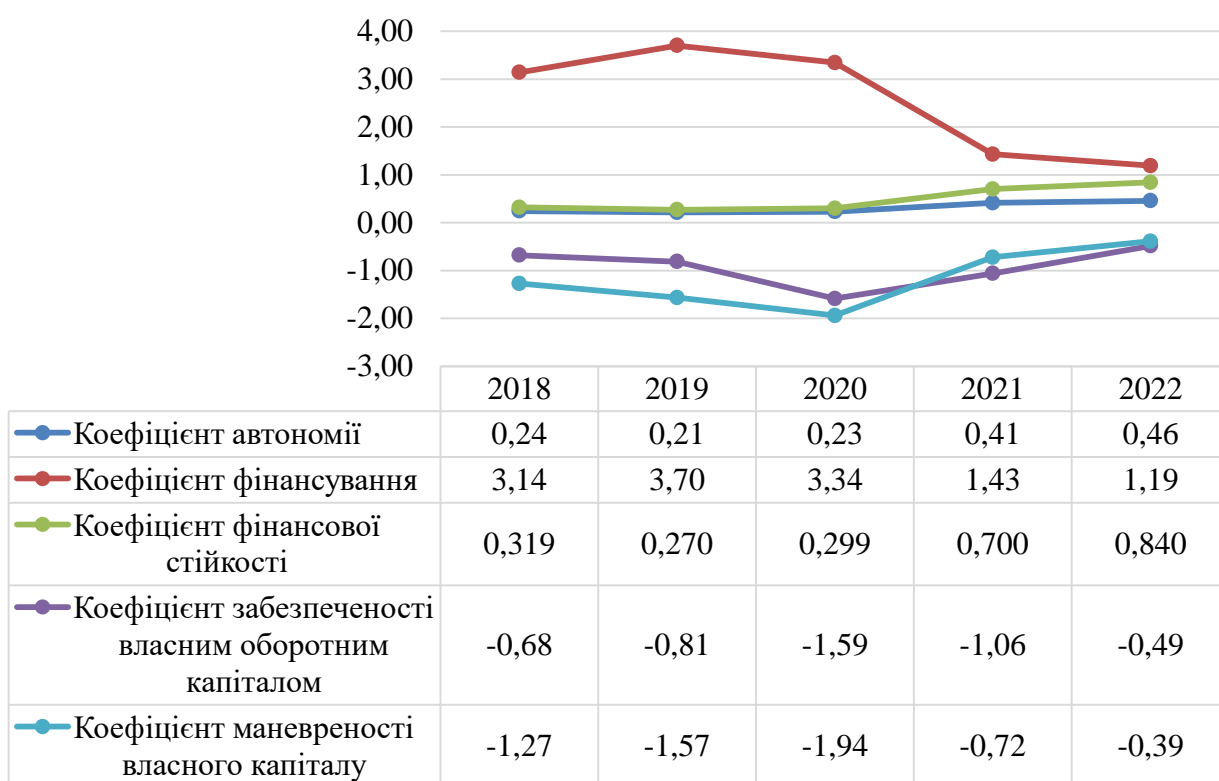

Рисунок 4.6 – Показники фінансової стійкості ДП «Гайсинський лісгосп»

Рівень та динаміка показників фінансової автономії свідчить про незабезпеченість держпідприємства необхідним обсягом власних фінансових ресурсів за весь період аналізу. Однак, в останні роки, можна простежити деяку позитивну динаміку зміни даного показника до зростання. Коефіцієнт фінансування також демонструє позитивні зміни до зменшення рівня фінансової залежності діяльності підприємства від залучених позикових коштів. Оскільки

підприємство має від'ємне значення ЧОК, то це відобразилося і на рівні коефіцієнтів забезпечення власним оборотним капіталом та маневреності власного капіталу. Отже, варто зауважити, що ДП «Гайсинський лісгосп» не зможе у достатній мірі задовільнити поточні фінансові потреби власним оборотним капіталом.

Це підтверджується і розрахунками щодо визначення типу фінансової стійкості ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018-2022 рр. (табл. 4.1).

Таблиця 4.1 – Визначення типу фінансової стійкості ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр., тис. грн.

Показник	Рік				
	2018	2019	2020	2021	2022
Джерела власних коштів	5346	5601	6121	19216	26729
Необоротні активи	12142	15558	19079	33602	37142
Наявність власних оборотних коштів	-6796	-9957	-12958	-14386	-10413
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	0	1183	1072	501	0
Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів	-6796	-8774	-11886	-13885	-10413
Короткострокові кредити та позики	0	0	0	0	0
Загальна величина основних джерел формування запасів	-6796	-8774	-11886	-13885	-10413
Загальна величина запасів	6007	7800	4674	10136	19241
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів	-12803	-17757	-17632	-24522	-29654
Надлишок (+) або нестача (-) власних і довгострокових зобов'язань	-12803	-16574	-16560	-24021	-29654
Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини основних джерел формування запасів	-12803	-16574	-16560	-24021	-29654
Тип фінансової стійкості	критичний ФС	критичний ФС	критичний ФС	критичний ФС	критичний ФС

За весь досліджуваний період фінансова діяльність держпідприємства характеризувалася як критична, яка не в змозі покрити запаси і здійснювати витрати як за рахунок власних, так і за рахунок залучених позикових джерел фінансування.

Про ефективність вкладення фінансових ресурсів у здійснення поточної діяльності держпідприємства можуть свідчити показники ділової активності, які показують швидкість та термін обертання оборотних активів підприємства в цілому та у розрізі їх окремих складових (додаток Е, табл. Е.2).

Оцінюючи фактичний рівень показників ділової активності ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр. можна відмітити нестабільну динаміку зміни даних показників. Однак, коефіцієнт оборотності активів в середньому за період аналізу становив 3,73 і у 2022 р. мав тенденцію до зростання, що є позитивним явищем. Період обертання активів у лісгоспі скоротився до 77 днів. Що стосується швидкості та періоду обертання оборотних активів, то до 2021 р. даний показник мав тенденцію до зростання, але у 2022 р. його рівень суттєво знизився, що відобразилося на зменшенні терміну обертання оборотних активів до 39 днів. Також значно скоротився період обертання дебіторської заборгованості держпідприємства у 2022 р. до 2 днів, при цьому, підприємство мало високий рівень обертання кредиторської заборгованості, що свідчить про додаткове залучення позикових коштів у господарський оборот підприємства.

Оцінювання фінансового стану підприємства завершується аналізом показників рентабельності чи прибутковості. Результати розрахунку показників ефективності діяльності підприємства подано на рис. 4.7.

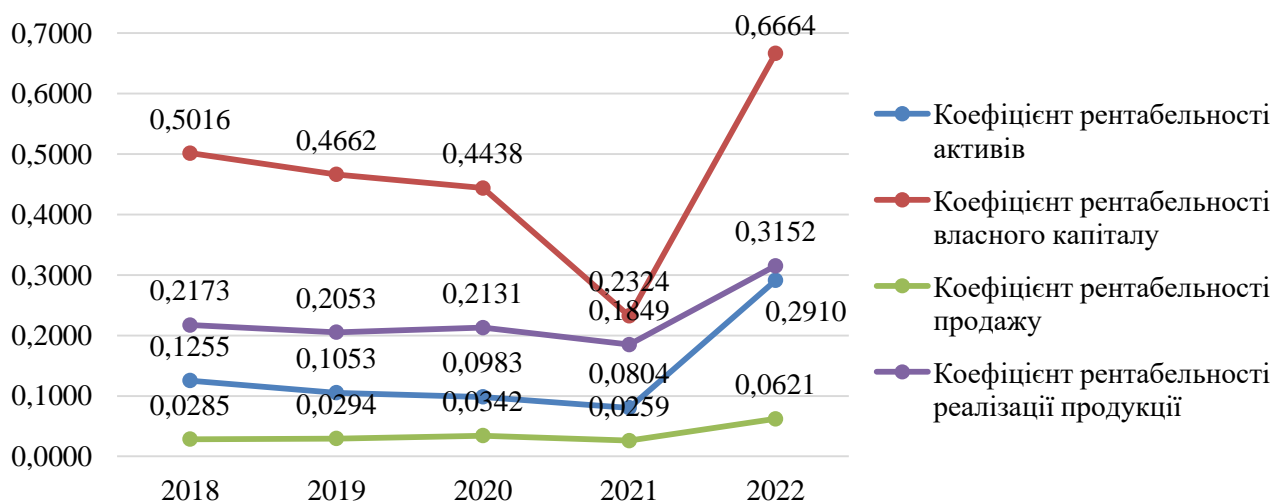

Рисунок 4.7 – Динаміка зміни показники рентабельності ДП «Гайсинський лісгосп»

Як свідчать дані рисунку 4.7 держпідприємство в цілому здійснювало прибуткову діяльність, що і відобразилося на рівні показників даної групи. Так, у 2022 році на ДП «Гайсинський лісгосп» позитивну динаміку до зростання продемонстрували всі показники рентабельності. Найбільше значення відмічається по рентабельності власного капіталу 66,64 % та рентабельності реалізації продукції – 31,52 %. Це означає що підприємство змогло раціонально оптимізувати виробничі процеси та витрати, що значно підвищило ефективність його діяльності.

Комплексну оцінку діяльності ДП «Гайсинський лісгосп» здійснимо за багатофакторними дискримінантними моделями – п'ятифакторна модель Альтмана; Г. Спрінгейта; Ліса, Таффлера і Тішоу, О. Терещенка і проведемо за даними табл. 4.2.

Аналізуючи дані таблиці можна зробити висновок, що протягом періоду аналізу ДП «Гайсинський лісгосп» мало різний фінансовий стан і це вплинуло на результати дискримінантного аналізу, за допомогою якого було проведено комплексну оцінку ФС господарюючого суб'єкта.

Слід зазначити, що ФС лісгоспу протягом періоду аналізу не мав чітких ознак того що підприємство є у зоні ризику банкрутства. При цьому за такими моделями як п'ятифакторна модель Альтмана; Г. Спрінгейта; Таффлера і Тішоу на держпідприємстві ймовірність настання банкрутства є дуже низькою чи середньою. Одночасно, за моделями Ліса та О. Терещенка на підприємстві спостерігаються ознаки того, що лісгосп є в зоні ризику банкрутства і потребує проведення санаційних заходів.

Таким чином, проведений комплексний аналіз фінансового стану державного підприємства ДП «Гайсинський лісгосп» дозволив зробити висновок, що діяльність підприємства протягом останніх п'яти років була направлена на вирішення питань розширеного відтворення та забезпечення підвищення ефективності його функціонування. Однак, фінансовий стан лісгоспу характеризувався як неліквідний, неплатоспроможний та критичний, з точки зору, забезпечення достатнім рівнем власних фінансових ресурсів.

Таблиця 4.2 – Зведена інформація щодо комплексної оцінки ДП «Гайсинський лісгосп» за різними дискримінантними моделями

Назва моделі	Використані показники при розрахунках	Стан підприємства за отриманими результатами				
		2018	2019	2020	2021	2022
П'яти-факторна модель Е. Альтмана	X1	-0,307	-0,378	-0,488	-0,308	-0,178
	X2	0,000	0,000	0,000	-0,049	0,000
	X3	0,138	0,126	0,128	0,080	0,319
	X4	0,082	0,077	0,091	0,300	0,336
	X5	4,035	3,294	2,863	2,433	4,211
	Z-рахунок	4,17	3,30	2,75	2,43	5,25
	Ймовірність банкрутства	Дуже низька	Дуже низька	Невелика	Середня	Дуже низька
Модель Г. Спрінггейта	X1	-0,307	-0,378	-0,488	-0,308	-0,178
	X2	0,1403	0,1182	0,1194	0,0769	0,3189
	X3	0,1849	0,1182	0,1194	0,0769	0,3189
	X4	4,035	3,294	2,863	2,433	4,211
	Z-рахунок	1,850	1,369	1,088	0,942	2,691
	Ймовірність банкрутства	Середня	Середня	Середня	Середня	Мінімальна
Модель Ліса	X1	-0,307	-0,333	-0,447	-0,298	-0,178
	X2	0,138	0,126	0,128	0,080	0,319
	X3	0,000	0,000	0,000	-0,049	0,000
	X4	0,082	0,077	0,091	0,300	0,336
	Z-рахунок	-0,007	-0,009	-0,016	-0,014	0,019
	Ймовірність банкрутства	Критичне	Критичне	Критичне	Критичне	Критичне
Модель Таффлера і Тішоу	X1	0,138	0,126	0,128	0,080	0,319
	X2	0,451	0,409	0,282	0,280	0,366
	X3	0,758	0,742	0,729	0,578	0,543
	X4	4,035	3,294	2,863	2,433	4,211
	Z-рахунок	0,91	0,78	0,69	0,57	0,99
	Ймовірність банкрутства	Мінімальне	Мінімальне	Мінімальне	Мінімальне	Мінімальне
Модель О. Терещенка	X1	0,013	-0,030	0,027	0,043	-0,052
	X2	1,3185	1,2701	1,2992	1,6998	1,8403
	X3	0,1150	0,0969	0,0979	0,0631	0,2615
	X4	0,0285	0,0294	0,0342	0,0259	0,0621
	X5	0,0673	0,0899	0,0614	0,0893	0,0781
	X6	4,0348	3,2938	2,8625	2,4326	4,2110
	Z-рахунок	0,013	-0,030	0,027	0,043	-0,052
	Ймовірність банкрутства	Загроза банкрутства, якщо не будуть проведені санаційні заходи	Напівбанкрут	Загроза банкрутства, якщо не будуть проведені санаційні заходи	Загроза банкрутства, якщо не будуть проведені санаційні заходи	Напівбанкрут

Позитивним моментом можна відмітити прибутковість та рентабельність його господарської діяльності. Застосування дискримінантного аналізу дало можливість засвідчити, що дане підприємство мало проблеми у фінансовій діяльності, що негативно вплинуло на показниках оцінки ймовірності банкрутства. Отже, можна зазначити, що ДП «Гайсинський лісгосп» має ознаки ймовірності банкрутства, і ця негативна тенденція може посилитися у разі неприйняття відповідних управлінських рішень, націлених на покращення фінансового стану суб'єкта господарювання.

5 Обґрунтування напрямів покращення фінансового стану ДП «Гайсинський лісгосп» на основі методів комплексної оцінки

КОФСДА має відіграти роль інструменту детальної оцінки ФС та прийняття обґрунтованих рішень щодо вибору стратегії ефективного розвитку підприємства. Вона має забезпечувати як інформацією щодо поточного ФС, виявляти несприятливі тенденції ФС підприємства, так і надавати оцінку резервам збільшення потенціалу його стійкого економічного розвитку.

Як було зазначено в п.2 на сьогоднішній день існує значна кількість моделей аналізу ФС господарюючих суб'єктів з формуванням інтегрального (комплексного) показника. Всі моделі є дієвими і ефективними при певних умовах, а отже їх складові є цілком обґрунтованими індикаторами ФС підприємства. Для визначення інтегрального показника використовують різну кількість складових індикаторів, що визначають його значення, але в більшості випадках їх кількість варіюється від 4-х до 6-ти індикаторів, і вибір тих чи інших моделей залежить від конкретних обставин, методів та цілей дослідження.

При цьому, слід зазначити, що з метою проведення більш обґрунтованої оцінки ФС підприємства такі моделі мають включати значу кількість фінансових індикаторів, які відображають різні аспекти ФС суб'єкта господарювання.

Так, в своїй науковій праці Лесюк А. С. запропонувала використовувати багатофакторну модель оцінки ФС, яка включає 10 показників і дозволяє об'єктивно оцінити наявність, розміщення й ефективність використання наявних ресурсів підприємства та джерела їх фінансування, прибутковість [16]. З метою розрахунку інтегрального показника комплексної оцінки ФС підприємства, яка дозволяє оцінити поточний і перспективний ФС, було визначено систему показників, характеристика яких наведені в таблиці 5.1. Здійснимо апробацію даної моделі для ДП «Гайсинський лісгосп». Для цього будемо використовувати дані фінансової звітності підприємства за 2022 рік, а саме Балансу (форма №1) та Звіту про фінансові результати (форма №2).

Таблиця 5.1 – Багатофакторна модель оцінки ФС підприємств

Показники		Формула для розрахунку	Умовні позначення	Нормативний коефіцієнт
$ФС_{п} = X_1 \cdot 0,055 + X_2 \cdot 0,109 + X_3 \cdot 0,164 + X_4 \cdot 0,145 + X_5 \cdot 0,127 + X_6 \cdot 0,073 + X_7 \cdot 0,091 + X_8 \cdot 0,018 + X_9 \cdot 0,036 + X_{10} \cdot 0,182$				
X ₁	Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал)	$Кал = (ГЕ + ПФІ) / ПЗЗ$	ГЕ – гроші та їх еквіваленти, грн; ПФІ – поточні фінансові інвестиції, грн; ПЗЗ – поточні зобов'язання і забезпечення, грн	0,055
X ₂	Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшл)	$Кшл = (ГЕ + ПФІ + ДЗ + ІОА) / ПЗЗ$	ГЕ – гроші та їх еквіваленти, грн; ПФІ – поточні фінансові інвестиції, грн; ДЗ – дебіторська заборгованість, грн; ІОА – інші оборотні активи, грн; ПЗЗ – поточні зобов'язання і забезпечення, грн	0,109
X ₃	Коефіцієнт фінансової автономії (Кфа)	$Кфа = ВК / ВБ$	ВК – власний капітал, грн; ВБ – валюта балансу, грн	0,164
X ₄	Коефіцієнт довгострокових зобов'язань і забезпечень (Кдзз)	$Кдзз = ДЗЗ / ПК$	ДЗЗ – довгострокові зобов'язання і забезпечення, грн; ПК – позиковий капітал, грн	0,145
X ₅	Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень (Кпзз)	$Кпзз = ПЗЗ / ПК$	ПЗЗ – поточні зобов'язання і забезпечення, грн; ПК – позиковий капітал, грн	0,127
X ₆	Коефіцієнт маневреності власного капіталу (Кмвк)	$Кмвк = ВОК / ВК$	ВОК – власні оборотні кошти, грн; ВК – власний капітал, грн	0,073
X ₇	Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами (Кззвок)	$Кззвок = ВОК / ЗПБА$	ВОК – власні оборотні кошти, грн; ЗПБА – запаси і поточні біологічні активи, грн	0,091
X ₈	Коефіцієнт рентабельності діяльності (Крд)	$Крд = ЧФР / ЧД$	ЧФР – чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), грн; ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції сільського господарства, грн	0,018
X ₉	Коефіцієнт рентабельності активів (Кра)	$Кра = ЧФР / А$	ЧФР – чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), грн; А – активи, грн	0,036
X ₁₀	Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості (Кдкз)	$Кдкз = ДЗсв / КЗсв$	ДЗсв – середньорічна величина дебіторської заборгованості, грн; КЗсв – середньорічна величина кредиторської заборгованості, грн	0,182
При $ФС_{п} \geq 0,725$ – стабільний фінансовий стан підприємства. При $ФС_{п} \geq 0,442$ (до 0,725) – нестабільний фінансовий стан підприємства. При $ФС_{п} \leq 0,442$ – кризовий фінансовий стан підприємства				

Вихідні дані та результативний показник наведемо в таблиці 5.2.

Таблиця 5.2 – Розрахунок інтегрального показника КОФСДП ДП «Гайсинський лігосп»

Показники		Значення	Нормативний коефіцієнт
$\Phi_{СП} = X_1 \cdot 0,055 + X_2 \cdot 0,109 + X_3 \cdot 0,164 + X_4 \cdot 0,145 + X_5 \cdot 0,127 + X_6 \cdot 0,073 + X_7 \cdot 0,091 + X_8 \cdot 0,018 + X_9 \cdot 0,036 + X_{10} \cdot 0,182$			
X ₁	Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал)	0,005	0,055
X ₂	Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшл)	0,07	0,109
X ₃	Коефіцієнт фінансової автономії (Кфа)	0,46	0,164
X ₄	Коефіцієнт довгострокових зобов'язань і забезпечень (Кдзз)	0	0,145
X ₅	Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень (Кпзз)	1	0,127
X ₆	Коефіцієнт маневреності власного капіталу (Кмвк)	-0,39	0,073
X ₇	Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами (Кззвок)	-0,54	0,091
X ₈	Коефіцієнт рентабельності діяльності (Крд)	0,06	0,018
X ₉	Коефіцієнт рентабельності активів (Кра)	0,26	0,036
X ₁₀	Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості (Кдкз)	0,06	0,182
$\Phi_{СП}=0,15437$, отже $\Phi_{СП} \leq 0,442$ – кризовий ФС підприємства			

Дані таблиці 5.2 свідчать, що розраховане значення інтегрального показника КОФСДП «Гайсинський лігосп» дорівнює 0,15437, а отже на підприємстві спостерігається кризовий фінансовий стан. На таку ситуацію вплинули недостатній рівень фінансової автономії та ліквідності підприємства, від'ємне значення ВОК, перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською. Отже керівництву підприємства необхідно впроваджувати ряд заходів, які мають бути спрямовані на поліпшення ФС ДП «Гайсинський лігосп».

З метою покращення фінансового стану ДП «Гайсинський лігосп» доцільним є визначення ОСБ підприємства у відповідності до діючих стандартів бухгалтерського обліку і методичних рекомендацій щодо аналізу ФС підприємства в Україні.

Ключовою ідеєю процесу оптимізації балансу є погляд на всі відносні індикатори через призму оцінки ліквідності, а саме вираження алгоритмів їх

розрахунку на основі результатів групування активів за ступенем ліквідності і пасивів – за строками погашення. Під час ОСБ спиратимемося на нормативні значення показників, що містяться в методичних розробках, які наведені в таблиці Ж.1 додатку Ж.

У відповідності до наведеної інформації нормативне значення коефіцієнту абсолютної ліквідності має коливатись в межах 0,1–0,2, і математично це можна зазначити наступним чином:

$$0,1 < \frac{A_1}{\Pi_1 + \Pi_2} \leq 0,2 \quad (5.1)$$

де A_1 – абсолютно ліквідні активи;

Π_1 – найбільш термінові борги;

Π_2 – короткострокові пасиви.

Поточні зобов'язання можна виразити через обсяг найбільш ліквідних активів:

$$5A_1 < \Pi_1 + \Pi_2 < 10 A_1 \quad (5.2)$$

Виходячи з наведеної інформації слід зазначити, що у нормально працюючого суб'єкта господарювання поточні зобов'язання в 5–10 разів мають перевищувати суму вкладень у поточні фінансові інвестиції і грошові кошти.

Далі визначимо нормативне обмеження обсягів витрат майбутніх періодів виходячи із відповідної системи нерівностей:

$$\left\{ \begin{array}{l} AO + \text{ВМП} / \text{ПЗ} \geq 1,5 \\ \frac{OA}{\text{ПЗ}} > 1 \end{array} \right. , \text{ тобто } \left\{ \begin{array}{l} (A_1 + A_2 + A_3) / (\Pi_1 + \Pi_2) \geq 1,5 \\ (A_1 + A_2 + A_3 - \text{ВМП}) / (\Pi_1 + \Pi_2) > 1 \end{array} \right.$$

$$\text{отже, } \text{ВМП} / \Pi_1 + \Pi_2 \geq 0,5 \quad (5.3)$$

З урахуванням зазначених вище обмежень обсягів поточних зобов'язань (5.2) отримаємо:

$$2,5 A_1 \leq \text{ВМП} \leq 5A_1 \quad (5.4)$$

Дані формули 5.4 свідчать, що витрати майбутніх періодів на підприємстві повинні бути менше розміру найбільш ліквідних активів (у понад 5 разів), у відповідності до граничних значень коефіцієнтів ліквідності.

Наступна нерівність була сформована у відповідності до граничних значень коефіцієнта швидкої ліквідності:

$$0,6 < (A_1 + A_2 + \text{ВМП}) / \Pi_1 + \Pi_2 < 0,8 \quad (5.5)$$

Здійснивши врахування нерівності 5.3 маємо можливість сформулювати наступну нерівність:

$$0,1 < (A_1 + A_2) / (\Pi_1 + \Pi_2) < 0,3 \quad (5.6),$$

а із урахуванням граничних обмежень для індикатора абсолютної ліквідності, що зазначені у нерівності 5.1:

$$0 \leq A_1 / (\Pi_1 + \Pi_2) < 0,1 \quad (5.7)$$

Звідки отримаємо, що:

$$0 \leq A_2 < 0,1(\Pi_1 + \Pi_2), \quad (5.8)$$

або із врахуванням нерівності 5.2:

$$0 \leq A_2 < A_1 \quad (5.9)$$

Із системи нерівностей (5.1), (5.7) та нормативного обмеження коефіцієнта поточної ліквідності здійснимо визначення граничного діапазону для формування обсягу запасів та витрат:

$$\begin{cases} (A_1+A_2+A_3)/(П_1+П_2) \geq 1,5 \\ 0,1 < A_1 / (П_1+П_2) < 0,2 \\ 0 \leq A_2 / (П_1+П_2) < 0,1 \end{cases},$$

звідки: $1,2 \leq A_3 / (П_1 + П_2) \leq 1,4$

$$\text{або } 1,2 (П_1 + П_2) \leq A_3 \leq 1,4 (П_1 + П_2) \quad (5.10)$$

Здійснюючи врахування нерівності (5.2) отримаємо:

$$6A_1 \leq A_3 \leq 14A_1 \quad (5.11)$$

У відповідності до нерівності 5.11 низьколіквідні активи у нормально діючого підприємства мають перевищувати найбільш ліквідні активи лише у 6–14 разів. При цьому, здійснивши врахування встановлені граничні обмеження для розміру витрат майбутніх періодів у відповідності до нерівності 5.4 отримаємо:

$$3,5 A \leq 3 \leq 9A \quad (5.12)$$

У відповідності до нерівності 5.11 запаси господарюючого суб'єкта повинні перевищувати найбільш ліквідні активи не більше ніж у 3,5–9 разів.

При цьому, загальний розмір оборотних активів підприємства враховуючи прирівняні до них витрати майбутніх періодів має перевищувати A_1 у 7–16 разів, а саме:

$$7A_1 \leq A_1 + A_2 + A_3 < 16 A_1 \quad (5.13)$$

а, враховуючи нерівність 5.4 розмір оборотних активів не включаючи витрати майбутніх періодів у нормально діючого підприємства повинно від 4,5 до 11 разів перевищувати обсяг A_1 :

$$4,5 A_1 \leq A_1 + A_2 + A_3 - \text{ВМП} \leq 11A_1 \quad (5.14)$$

Враховуючи нормативне значення індикатора забезпечення власними коштами, має можливість визначити бажані межі варіювання власних оборотних активів господарюючого суб'єкта:

$$\begin{cases} (\text{П}_4 - A_4) / (A_1 + A_2 + A_3 - \text{ВМП}) \geq 0,1 \\ 4,5A_1 \leq A_1 + A_2 + A_3 - \text{ВМП} < 11A_1 \end{cases}$$

$$\text{звідки } 0,45 A_1 \leq \text{П}_4 - A_4 \leq 1,1 A_1 \quad (5.15)$$

Наступним кроком є вираз розміру прирівняних до власного капіталу джерел фінансування через суми П_4 та A_1 ., використовуючи нормативи індикатора фінансової автономії та отриманий діапазон зміни розміру оборотних активів:

$$\begin{cases} (\text{П}_4 - \text{ДМП} - \text{ЗНВП}) / (\text{П}_1 + \text{П}_2 + \text{П}_3 + \text{П}_4) \geq 0,5 \\ 7A_1 + \text{П}_4 \leq \text{П}_1 + \text{П}_2 + \text{П}_3 + \text{П}_4 < 16A_1 + \text{П}_4 \end{cases}$$

$$\text{звідки: } 0,5(7A_1 + \text{П}_4) \leq \text{П}_4 - \text{ДМП} - \text{ЗНВП} \leq 0,5(16A_1 + \text{П}_4),$$

$$0,5\text{П}_4 - 3,5 A_1 \leq \text{ДМП} + \text{ЗНВП} \leq 0,5\text{П}_4 - 8A_1 \quad (5.16)$$

Беручи до уваги те, що суми доходів майбутніх періодів й забезпечень майбутніх витрат і платежів повинні бути позитивною величиною, отримаємо на основі нерівності 5.16 похідну систему обмежень:

$$\begin{cases} 0,5\Pi_4 - 3,5 A_1 \geq 0 \\ 0,5\Pi_4 - 8A_1 \geq 0 \end{cases}$$

$$\text{Звідки: } \Pi_4 \geq 16A_1 \quad (5.17)$$

Ми визначили мінімально необхідний розмір Π_4 , виражений через суму A_1 . Це обмеження враховуючи нерівність 5.15 дає можливість визначити граничні значення для суми необоротних активів господарюючого суб'єкта:

$$\begin{cases} \Pi_4 \geq 16A_1 \\ 0,45A_1 \leq \Pi_4 - A_1 \leq 1,1A_1 \end{cases}$$

$$\text{отже, } 14,9 A_1 \leq A_4 \leq 15,55A_1 \quad (5.18)$$

Здійснюючи узагальнення отриманих обмежень розмірів активів, що згруповані за ознакою ліквідності, маємо можливість представити валюту балансу через A_1 :

$$\begin{cases} 0 \leq A_2 < A_1 \\ 6A_1 < A_3 \leq 14A_1 \\ 14,9A_1 \leq A_4 \leq 15,55A_1 \end{cases}$$

$$\text{Звідки: } 21,9A_1 \leq A_1 + A_2 + A_3 + A_4 \leq 31,55A_1 \quad (5.19)$$

Зазначена нерівність дозволяє визначити необхідний розмір довгострокових джерел для нормального діючого підприємства:

$$\begin{cases} 21,9 A_1 \leq \Pi_1 + \Pi_2 + \Pi_3 + \Pi_4 \leq 31,55A_1 \\ 5A_1 < \Pi_1 + \Pi_2 \leq 10A_1 \end{cases}$$

$$\text{звідки } 16,9A_1 \leq \Pi_3 + \Pi_4 \leq 21,55A_1 \quad (5.20)$$

Виходячи з нерівності 5.20 загальна сума довгострокових і постійних пасивів господарюючого суб'єкта повинна дорівнювати величині, що у 16,9–21,55 разів є більшою ніж A_1 [1]. Вищезазначені розрахунки уможливають визначення нормативів питомої ваги окремих елементів активів й пасивів у балансі, який має можливість повністю задовольняти встановленим вимогам щодо необхідного рівня як ліквідності, платоспроможності так і фінансової стійкості (додаток И) [1].

Здійснимо оцінку балансу ДП «Гайсинський лісгосп» щодо його відповідності умовам оптимальності за критерієм ліквідності та платоспроможності. Для розрахунку будемо використовувати цільове значення індикатора абсолютної ліквідності для даного підприємства $A_1 = 4279,4$ тис. грн., що відповідає нормативу показника – 0,2 і з врахуванням реальної суми короткострокових зобов'язань ДП. Далі визначимо межі граничних значень складових оптимального агрегованого балансу ДП «Гайсинський лісгосп» враховуючи розраховане значення індикатору A_1 для підтримання необхідного рівня ліквідності та платоспроможності (таблиця 5.3).

Таблиця 5.3 – Граничні значення оптимального агрегованого балансу ДП «Гайсинський лісгосп»

Показник	За нижньою межею граничних значень		За верхньою межею граничних значень	
	Оцінка в обсягах A_1	Питома вага в балансі, %	Оцінка в обсягах A_1	Питома вага в балансі, %
Валюта балансу	93718,86	100,00	135015,07	100,00
Постійні та довгострокові пасиви	72321,86	77,17	92221,07	68,30
З них: Постійні пасиви	68470,4	73,06	92221,07	68,30
Поточні зобов'язання	21397	22,83	42794	31,70
Необоротні активи	63763,06	68,04	66544,67	49,29
Оборотні активи	19257,3	20,55	47073,4	34,87
Запаси і витрати	25676,4	27,40	59911,6	44,37
З них: Виробничі запаси	14977,9	15,98	38514,6	28,53
Витрати майбутніх періодів	10698,5	11,42	21397	15,85
Поточна дебіторська заборгованість	0	0,00	4279,4	3,17
Гроші та поточні фінансові інвестиції	4279,4	4,57	4279,4	3,17
Робочий капітал	1925,73	2,05	4707,34	3,49

З метою оцінювання відповідності фактичних значень статей балансу ДП «Гайсинський лісгосп» розрахованим граничним значенням оптимального балансу скористатися даними таблиці 5.4, в якій наведено агрегований баланс держпідприємства за 2022 рік.

Таблиця 5.4 – Фактичний агрегований баланс ДП «Гайсинський лісгосп» за 2022 рік

Показники	Значення показника, тис. грн.	Питома вага, %
Валюта балансу	58539	100
Постійні та довгострокові пасиви	26729	45,7
З них:		
Постійні пасиви	26729	45,7
Поточні зобов'язання	31810	54,3
Необоротні активи	37142	63,4
Оборотні активи	21397	36,6
Запаси і витрати	19241	32,9
З них:		9,3
Виробничі запаси	5471	
Витрати майбутніх періодів	0	0
Поточна дебіторська заборгованість	1454	2,4
Гроші та поточні фінансові інвестиції	172	0,3
Робочий капітал	-10413	-17,8

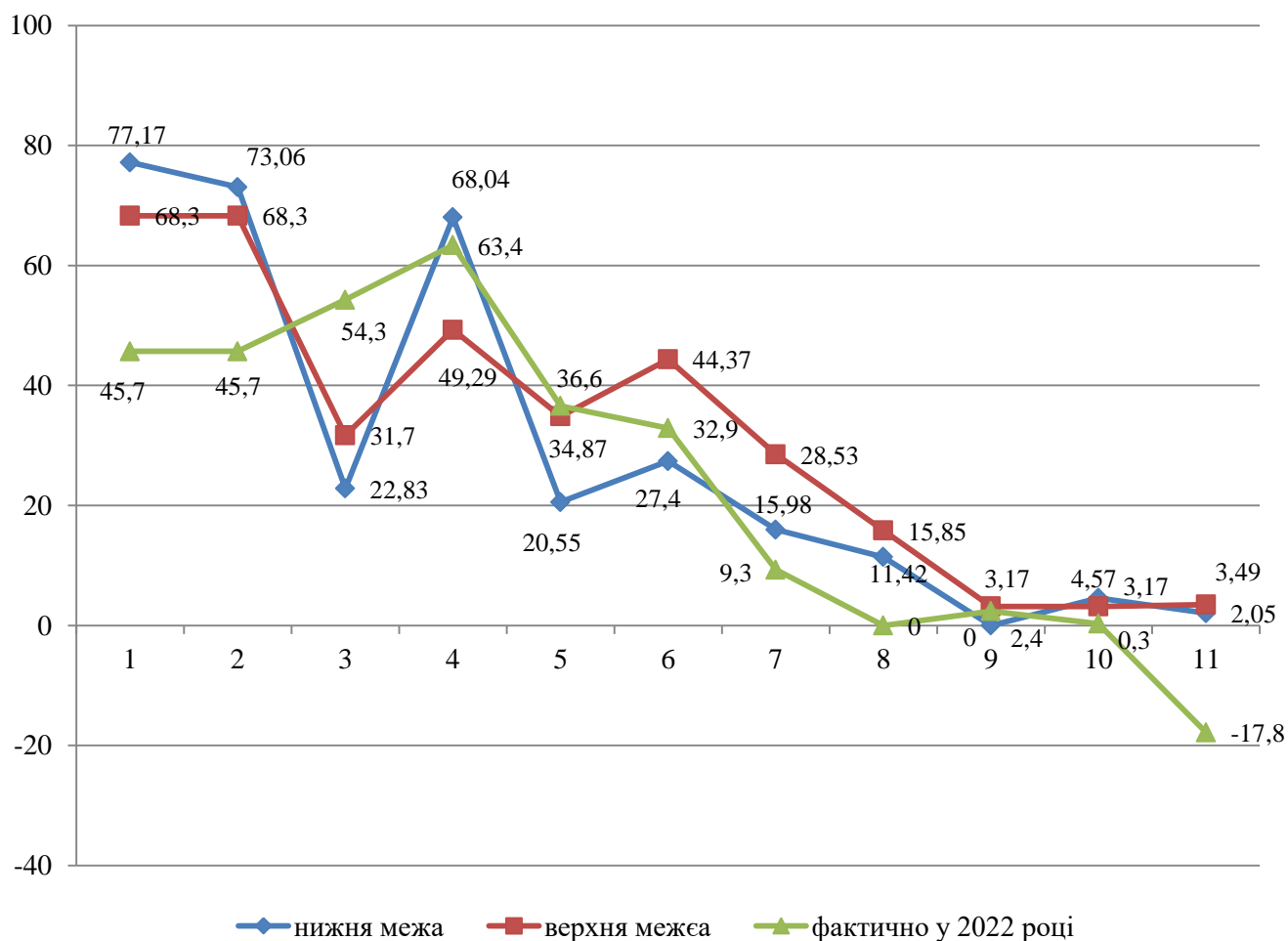
Наступним кроком є порівняння відповідності значень балансу ДП «Гайсинський лісгосп» за 2022 рік граничним значенням оптимального агрегованого балансу (рисунок 5.1).

Дані рисунку 5.1 свідчать, що на ДП «Гайсинський лісгосп» оптимальному розміру питомої ваги відповідають необоротні активи, запаси, а також поточна дебіторська заборгованість.

При цьому на ДП «Гайсинський лісгосп» частка поточних зобов'язань та оборотних активів перевищують зазначені оптимальні межі і значення оборотних активів майже відповідає рекомендованим, в той же час питома вага поточних зобов'язань значно перевищують оптимальні межі. Така ситуація негативна вплинула на рівень ліквідності підприємства.

За іншими статтями спостерігається зворотна ситуація, а саме частка в балансі за такими статтями як постійні та довгострокові пасиви, постійні пасиви, виробничі запаси, витрати майбутніх періодів, грошові кошти та поточні

фінансові інвестиції менше рекомендованих меж оптимальності значень структури балансу. Це негативно вплинуло на рівень платоспроможності та фінансової стійкості ДП.

Умовні позначення:

1 – Постійні та довгострокові пасиви	6 – Запаси і витрати
2 – Постійні пасиви	7 – Виробничі запаси
3 – Поточні зобов'язання	8 – Витрати майбутніх періодів
4 – Необоротні активи	9 – Поточна дебіторська заборгованість
5 – Оборотні активи	10 – Гроші та поточні фінансові інвестиції
	11 – Робочий капітал

Рисунок 5.1 – Оцінка відповідності структури балансу ДП «Гайсинський лісгосп» ОСБ підприємства

Що стосується питомої ваги робочого капіталу ДП «Гайсинський лісгосп», то вона має від'ємне значення і не відповідає рекомендованій структурі, і це

свідчить про перевищення поточних зобов'язань над оборотними активами, що також негативно відбивається на рівні ліквідності балансу.

Отже, для того щоб сформувавши ОСБ ДП «Гайсинський лісгосп» керівництву підприємства необхідно розробити більш конкретні рекомендації для забезпечення відповідності статей балансу даного суб'єкта межах граничних значень оптимального агрегованого балансу. Це дозволить покращити фінансовий стан підприємства, зокрема стан ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості, та покращити результати його діяльності.

Підтримуючи ОСБ керівництво ДП «Гайсинський лісгосп» буде впевнене у тому, що результати зовнішнього аналізу, який здійсниють його контрагенти, засвідчать, що підприємство відповідатиме нормативним значенням щодо рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. Також, за допомогою запропонованої ОСБ у підприємства з'явиться можливість відповідності рекомендованих нормативних граничних значень індикаторів ФС, що розраховані на основі даних балансового звіту.

Таким чином, вищезазначені рекомендації щодо методів проведення комплексної оцінки ФС сприятимуть покращенню ефективності фінансово-господарської діяльності ДП «Гайсинський лісгосп».

ВИСНОВКИ

Важливу роль в економіці країни мають державні підприємства, які виконують різні вагомі функції в залежності від свого призначення та галузі, в якій функціонують, зокрема енергетика, транспорт, оборона і т.п. ДП беруть участь у формуванні ВВП, створюють нові робочі місця, формують доходну частину державного бюджету, як платники податків, забезпечують альтернативу для приватного сектору і впливають на розвиток конкурентного середовища. Все це обумовлює необхідність проведення КОФСДП з метою розробки та прийняття управлінських рішень, що будуть спрямовані на забезпечення підвищення ефективності функціонування ДП. На нашу думку під КОФСДП слід розуміти систему фінансових індикаторів, які формують комплексний показник, за допомогою якого можна надати фінансову характеристику поточного і перспективного фінансового стану державного підприємства.

У науково-економічній літературі існують різні методичні підходи щодо оцінки ФС підприємства. Традиційно виокремлюють наступні методи: методи, які базуються на аналізі балансу підприємства (трендовий, горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний); евристичні методи, які ґрунтуються на неформальних, інтуїтивних підходах, а також узагальненні досвіду розв'язання подібних завдань, методи експертних оцінок; економіко-математичні методи. В останні роки найбільш вживаними у практиці господарювання вітчизняних суб'єктів господарювання є коефіцієнтний аналіз та інтегральна (рейтингова) оцінка, яка надає можливість пояснення результатів оцінки ФС на основі одного узагальнюючого індикатора, до яких відносяться моделі Альтмана, Спрінгейта, Таффлера, Ліса, Терещенка та інші. Всі вони мають як свої переваги так і недоліки.

З метою підвищення якості проведення КОФСДП необхідно мати достатній рівень інформаційного забезпечення. Головним інформаційним джерелом щодо проведення комплексної оцінки ФС є фінансова звітність ДП, яка представляє

собою систему показників, що надають характеристику результатам діяльності ДП за звітний період.

Кваліфікаційна робота бакалавра була виконана на основі інформації та річних даних фінансової звітності ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018-2022 рр. Держпідприємство функціонує у сфері лісництва та здійснює діяльність у лісовому господарстві.

Проведений аналіз основних показників діяльності ДП «Гайсинський лісгосп» за період 2018–2022 рр. дозволяє зробити висновок, що лісгосп нарощував обсяги реалізації продукції майже за весь період аналізу та характеризувався як прибуткове та ефективне господарство. Державне підприємство нарощувало вартість майна за 2018-2020 рр. за рахунок позикових коштів, а починаючи із 2021 р. – за рахунок власного капіталу.

Комплексна оцінка фінансового стану ДП «Гайсинський лісгосп» була здійснена за допомогою традиційних методів аналізу фінансового стану та методів комплексного аналізу.

Результати проведеного дослідження засвідчили наявність у складі активів держпідприємства необоротних та оборотних коштів, у структурі яких в основному переважали необоротні активи, із них – основні засоби, а у складі оборотних фондів – запаси. Господарську діяльність ДП «Гайсинський лісгосп» здійснювало за рахунок власних та залучених (довгострокових та поточних) ресурсів, при цьому частка власного капіталу у загальній вартості пасивів у середньому за досліджуваний період становила – 31,06 %, а у 2022 р. зросла у 1,9 рази; довгострокові зобов'язання та забезпечення займали в середньому 1,92 %; а поточні зобов'язання та забезпечення мали тенденцію до скорочення, і їх питома вага, у середньому за період аналізу, становила 67,02 %.

Аналізуючи показники у розрізі напрямків фінансового аналізу варто зауважити на тому, що ДП «Гайсинський лісгосп» за досліджуваний період мало задовільний стан руху та використання основних засобів; відносні та абсолютні показники ліквідності та фінансової стійкості засвідчили те, що ДП «Гайсинський лісгосп» є неліквідними, неплатоспроможним та фінансово нестійким, а тип

фінансової стійкості є критичним. Група показників ділової активності держпідприємства також вказує на певні позитивні та негативні зміни щодо швидкості та термінів обертання оборотних активів підприємства в цілому та у розрізі їх окремих складових. Однак, незважаючи на відносно негативні тенденції щодо платоспроможності та забезпеченості фінансовим ресурсами, ДП «Гайсинський лісгосп» демонструвало позитивну тенденцію до нарощення чистого прибутку та підвищення рівня рентабельності діяльності.

Результати дискримінантного аналізу засвідчили, що держпідприємство мало певні проблеми у фінансовій діяльності, які негативно вплинули на індикатори оцінки ймовірності банкрутства. ДП «Гайсинський лісгосп» мало ознаки ймовірності банкрутства, і така негативна тенденція може зберегтися у разі неприйняття відповідних управлінських рішень, націлених на покращення фінансового стану суб'єкта господарювання.

З метою покращення проведення КОФСДП нами було запропоновано використання багатофакторної моделі, яка включає 10 фінансових індикаторів, які відображають різні аспекти ФС суб'єкта господарювання і дозволяє об'єктивно оцінити наявність, розміщення й ефективність використання наявних ресурсів підприємства та джерел їх фінансування, прибутковість. Після проведеної апробації даної моделі для ДП «Гайсинський лісгосп» ми прийшли до висновку, що на підприємстві спостерігається кризовий ФС і на це вплинули недостатній рівень фінансової автономії та ліквідності ДП, від'ємне значення ВОК, перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською.

З метою покращення фінансового стану ДП «Гайсинський лісгосп» нами було запропоновано визначення ОСБ підприємства у відповідності до діючих стандартів бухгалтерського обліку і методичних рекомендацій щодо аналізу ФС підприємства в Україні. Після проведених розрахунків зроблено висновок, що фактичні статті балансу ДП «Гайсинський лісгосп» не відповідають рекомендованим, а саме тим, що формують ОСБ. Всі визначені невідповідності негативно впливають на фінансово-господарську діяльність ДП. Отже, керівництву ДП «Гайсинський лісгосп» необхідно розробити рекомендації для

забезпечення відповідності статей балансу даного суб'єкта межах граничних значень оптимального агрегованого балансу. Це дозволить покращити фінансовий стан ДП, зокрема стан ліквідності, платоспроможності й фінансової стійкості, та покращити результати його діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боярко І. Оптимізація балансу підприємства. *Світ фінансів*. 2010. № 4. С. 158-166.
2. Верхоглядова Н. І. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану. *Науковий вісник Класичного приватного університету. Економіка. Управління. Інновації*. 2018. № 11. С. 55-60.
3. Державні підприємства в Україні: ефективність бізнес-моделей. URL: <https://uifuture.org/publications/derzhavni-pidpryyemstva-v-ukrayini-efektyvnist-biznes-modelej/> (дата звернення 15.04.2024).
4. Дмитренко Д. Концептуальний підхід до формування ефективної системи фінансової діагностики діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-44> (дата звернення 05.05.2024).
5. Добровольська О., Кравченко М., Даніленко О. Фінансова звітність як елемент системи управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2021. №32. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-34> (дата звернення 28.04.2024).
6. Добровольська О.В., Дуброва Н.П. Показники ЕВІТ та ЕВІ в аналізі фінансової звітності: методичний підхід. *Інфраструктура ринку*. 2021. № 52. С. 14-20.
7. Дяченко К. С., Хорєва А. Ю. Методичні підходи до оцінювання фінансово-майнового стану бізнес-структури. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. С. 2-8.
8. Жук Н. Аналіз фінансового стану як домінуючий індикатор фінансової безпеки підприємств. *Вісник економіки*. 2022. № 4. С. 97–112.
9. Жукова Д. А. Методичне забезпечення аналізу фінансово-економічного стану машинобудівних підприємств. *Економіка: реалії часу*. 2015. №3(19). С. 60-69.

10. Загальна характеристика діяльності ДП «Гайсинський лісгосп». URL: <https://gslis.com.ua/golovna.html> (дата звернення 12.04.2024).
11. Захарова Н. Ю. Методичні підходи щодо оцінки фінансового стану підприємства. *Таврійський державний агротехнологічний університет*. 2013. № 3 (22). С. 128-133.
12. Ковальчук Т. М., Вергун А. І. Аналіз фінансового стану підприємств за видами економічної діяльності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2020. Вип. 38. С. 96–99.
13. Кононенко Л., Юрченко О. Фінансовий аналіз як інструмент оптимізації оподаткування підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-2> (дата звернення 23.05.2024).
14. Кошельок Г., Міндова О., Чернишова Л. Факторний аналіз рентабельності виробництва торговельних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. №47. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-36> (дата звернення 22.05.2024).
15. Куліш Г. П., Чепка В. В., Гавриленко Ю. О. Фінансовий стан підприємства: фактори, що впливають на нього. *Економічні горизонти*. 2022. №1(19). С. 4–11.
16. Лесюк А. С. Методика комплексної оцінки фінансового стану сільськогосподарських підприємств. *Економіка та держава*. 2020. № 8. С. 83-88.
17. Мазур Д., Мазур О., Мазур Г., Ковбій А. Фінансове моделювання як інструмент вирішення основних проблем підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023. № 2. С. 175-178.
18. Михайлик О. Застосування економіко-математичного моделювання для діагностики фінансового стану підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-87> (дата звернення 12.05.2024).

- 19.Насібова О. В., Шипенко А. А. Методичні підходи фінансового аналізу підприємства. *Вісник Харківського національного технічного університету Сільськогосподарства*. 2019. № 206. С. 35–44.
- 20.Насібова О. В., Івашкевич І. О. Теоретичні основи оцінки фінансового стану підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 30. С. 185–188.
- 21.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України 07 лютого 2013 року № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17> (дата звернення 20.04.2024).
- 22.Побережець О. В., Гусєв А. О. Фінансовий аналіз як інструмент оптимізації податкового навантаження підприємства. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2020. Том 20. Вип. 3 (46). С. 122–133.
- 23.Рузакова О. В. Аналіз сучасних методик оцінювання фінансового стану підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 2 (Том 1). С. 7-13.
- 24.Савченко В., Кононенко Л., Назарова Г. Використання методів фінансового аналізу при виконанні аудиторських процедур. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2552> (дата звернення 23.04.2024).
- 25.Семененко Т., Поплюйко А. Діагностика фінансового стану як основний етап стратегічного аналізу бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. № 57. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-69> (дата звернення 04.05.2024).
- 26.Скопець Р. І., Михайлова Н. В. Теоретичні основи комплексної оцінки фінансового стану підприємства. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/9842/1/%D0%A1%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%86%D1%8C.pdf> (дата звернення 17.04.2024).
- 27.Сметанюк О. А., Причєпа І. В., Білоконь Т. М. Особливості аналізу фінансового стану підприємства в умовах обмежених обсягів

- інформаційного забезпечення. *Ефективна економіка*. 2022. № 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_9_22 (дата звернення 17.04.2024).
28. Сукрушева Г.О., Ластович І.О. Сутність оптимального фінансового стану підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 23. С. 563-566.
29. Ткаченко А. М. Diagnosis as a tool for developing a business development strategy. *Економічний вісник ДВНЗ УДХТУ*. 2020. № 2 (12). С. 95–103.
30. Туболець І. І., Демчук Н. І. Теоретичні аспекти комплексного аналізу фінансової звітності підприємства. *Агросвіт*. 2012. № 4. С. 44-48.
31. Фінансова звітність ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр. URL: <https://gslis.com.ua/informacija/finansova-zvitnist.html> (дата звернення 12.04.2024).
32. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / за заг. ред. Школьник І. О. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 368 с.
33. Хотомлянський О. Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2012. № 1. С. 111-117.
34. Чепка В. В., Свідерська І. М., Гавриленко Ю. О. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 19-20. С. 96–102.
35. Gintare Giriuniene. A Comparison on Leading Methodologies for Bankruptcy Prediction: The Case of the Construction Sector in Lithuania. *Economies* 2019, 7(3), 82. URL: <https://www.mdpi.com/2227-7099/7/3/82> (дата звернення 11.05.2024).
36. Henry J. Quesada. Analysis of Financial Statements Using Ratios. Virginia Cooperative Extension. URL: <https://vtechworks.lib.vt.edu/server/api/core/bitstreams/38060405-eb5a-4ac5-abcb-18448619730b/content> (дата звернення 19.05.2024).
37. Jardin Philippe. Bankruptcy prediction models: How to choose the most relevant variables? Munich Personal RePEc Archive. URL: https://mpra.ub.uni-muenchen.de/44380/1/MPRA_paper_44380.pdf (дата звернення 19.05.2024).

ДОДАТОК А

ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА

Таблиця А.1 – Тракткування поняття «фінансовий стан підприємства» [28]

Автор	Визначення	Ключові слова
М.Ю. Аверіна, О. В. Деркач	Фінансовий стан підприємства визначається у платоспроможності підприємства внаслідок кругообігу засобів. Стійкість фінансового стану – необхідна вимога діяльності підприємства в ринкових умовах	Фінансова стійкість
А.О. Пітінова	Фінансовий стан підприємства – це показник його фінансової конкурентоздатності, тобто платоспроможності, кредитоспроможності	Виконання зобов'язань
Н.І. Приходько, С.С. Черниш	Фінансовий стан – це результат виробничо-фінансової діяльності. Він характеризується величиною засобів підприємства, їх матеріально-технічного постачання, виробництва, реалізації та прибутку	Результат виробничо-фінансової діяльності
О.Я. Базилінська	Фінансовий стан підприємства розглядається як сукупність показників, що характеризують наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства	Фінансові ресурси
Г.В. Савицька	Складна економічна категорія, що відображає на певний момент стан капіталу в процесі його кругообігу і здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку	Економічна категорія
Ю.С. Цал-Цалко	Визначається сукупністю показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів економічних систем, реальні та потенційні фінансові можливості	Сукупність показників
Н.І. Верхоглядова	Характеристика фінансової конкурентоздатності суб'єкта господарювання, використання фінансових ресурсів і капіталу, виконання зобов'язань перед державою й іншими суб'єктами що хазяюють	Виконання зобов'язань
Ю.М. Маляр, Т.Є. Рубан	Характеризується сукупністю показників, що відображають процес формування та використання фінансових засобів організації	Фінансові засоби
М.Д. Білик	Реальна і потенційна фінансова спроможність підприємства забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед підприємствами й державою	Фінансова спроможність
Таким чином, фінансовий стан – це результат виробничо-фінансової діяльності підприємства, що можливо оцінити на основі системи показників, які характеризують наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів його фінансової конкурентоздатності, тобто платоспроможності, кредитоспроможності та виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами		

ДОДАТОК Б
ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА
ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Таблиця Б.1 – Тракткування поняття «комплексна оцінка фінансового стану підприємства» [16, 33]

Автор	Характеристика
Костирко Р.О.	комплексний фінансовий аналіз, будучи елементом системи забезпечення менеджменту, спрямований на виявлення та аналіз проблем у діяльності підприємства, оцінку поточного і перспективного фінансового стану
Литвин Б.М., Стельмах М.В.	служить для визначення економічного потенціалу підприємства, обґрунтування рішень стратегічного характеру, інформаційного забезпечення потреб фінансового планування, для розробки інвестиційних проектів та прийняття рішень щодо фінансування, надання кредиту, його обсягів та умов
Школьник І.О., Боярко І.М., О.В. Дейнека та ін.	використовується власниками для обґрунтування рішень стратегічного характеру, менеджерами підприємства — для інформаційного забезпечення потреб оперативного фінансового планування
Крамаренко Г.О., Чорна О.Є.	використовується у порівняльному аналізі для визначення рейтингу підприємств на підставі вибору найкращого з них
Хотомлянський О.Л.	систему показників, які всебічно відображають стан і розвиток діяльності суб'єкта господарювання; базується на синтезі окремих фінансових показників з наступним порівнянням одержаного комплексного показника з пороговим значенням, встановленим на основі діяльності підприємств з різним рівнем фінансового стану
Тижненко Л.О.	деталізований фінансовий аналіз, роль якого полягає у відстеженні спадних тенденцій у фінансово-господарській діяльності, попередженні входження підприємства в кризу, визначенні причин нестабільного фінансового стану підприємства

ДОДАТОК В
СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ
ПІДПРИЄМСТВА

Таблиця В.1 – Система показників аналізу майнового стану підприємства
 [32]

Показник	Формула розрахунку	Нормативне значення
Коефіцієнт зносу основних засобів	Сума зношених основних засобів / Первісна вартість основних засобів	< 0
Коефіцієнт оновлення основних засобів	Балансова вартість придбаних у звітному періоді основних засобів / Первісна вартість основних засобів на кінець звітного періоду	Збільшення
Коефіцієнт вибуття основних засобів	Балансова вартість вибулих у звітному періоді основних засобів / Первісна вартість основних засобів на початок звітного періоду	Повинен бути менше ніж коефіцієнт оновлення основних засобів
Коефіцієнт придатності основних засобів	Залишкова вартість основних засобів / Первісна вартість основних засобів	> 0
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у вартості майна підприємства	Залишкова вартість основних засобів / Вартість активів підприємства	> 0,3

Таблиця В.2 – Система показників аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства

Показник	Формула розрахунку	Нормативне значення
Коефіцієнт покриття	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	> 1
Коефіцієнт швидкої ліквідності	Оборотні активи - Запаси / Поточні зобов'язання	0,6-0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти та їх еквіваленти + Поточні фінансові інвестиції / Поточні зобов'язання	> 0,25 збільшення
Чистий оборотний капітал	Оборотні активи – Поточні зобов'язання	> 0, збільшення

Таблиця В.3 – Система показників аналізу фінансової стійкості підприємства

Показник	Формула розрахунку	Нормативне значення
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Загальний обсяг капіталу	> 0,5
Коефіцієнт фінансування	Позиковий капітал / Власний капітал	< 1, зменшення
Коефіцієнт фінансової стійкості	Власний капітал / Позиковий капітал	>1, збільшення
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	Оборотні засоби – Поточні зобов'язання / Оборотні засоби	> 0,1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Оборотні засоби – Поточні зобов'язання / Власний капітал	> 0, збільшення
Коефіцієнт фінансової залежності	Валюта балансу / Власний капітал	< 0,5, зменшення

Таблиця В.4 – Система показників аналізу ділової активності підприємства

Показник	Формула розрахунку	Нормативне значення
Коефіцієнт оборотності активів	Чистий дохід від реалізації продукції / Середньозважена вартість активів	Збільшення
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Собівартість реалізованої продукції / Середньозважена сума векселів виданих, товарної кредиторської заборгованості та поточних зобов'язань за розрахунками	Збільшення
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Власний капітал / Позиковий капітал	Збільшення
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Зменшення
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Зменшення
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	Чистий дохід / Середньорічна вартість основних засобів (первісна)	Збільшення
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Чистий дохід / Середньорічна вартість власного капіталу	Збільшення
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	Собівартість реалізованої продукції / Середньорічна вартість матеріальних запасів	Збільшення

Таблиця В.5 – Система показників аналізу рентабельності діяльності підприємства

Показник	Економічна сутність	Нормативне значення
Коефіцієнт рентабельності активів	Характеризує ефективність використання активів підприємства	> 0
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	Характеризує ефективність вкладення коштів до даного підприємства	> 0
Коефіцієнт рентабельності діяльності	Характеризує ефективність господарської діяльності підприємства	> 0
Коефіцієнт рентабельності продукції	Характеризує прибутковість господарської діяльності підприємства від основної діяльності	> 0

ДОДАТОК Г
ІНТЕГРАЛЬНІ МОДЕЛІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ
ПІДПРИЄМСТВА

Таблиця Г.1 – Характеристика моделей дискримінантного аналізу [30]

Автор моделі	Модель та коефіцієнти	Ймовірність банкрутства, значення Z
Модель Е. Альтмана (1968 р.)	$Z=1,2 \times X_1 + 1,4 \times X_2 + 3,3 \times X_3 + 0,6 \times X_4 + 0,999 \times X_5$, де X_1 – робочий капітал/загальна вартість активів; X_2 – нерозподілений прибуток/загальна вартість активів; X_3 – операційний прибуток/загальна вартість активів; X_4 – ринкова вартість акцій/заборгованість; X_5 – чистий дохід (виручка) від реалізації/загальна вартість активів	$Z < 1,81$ – дуже висока $[1,81 - 2,67)$ – середня $[2,67 - 2,99]$ – невелика $Z > 2,99$ – дуже низька
Модель Р. Ліса (1972 р.)	$Z=0,063 \times X_1 + 0,092 \times X_2 + 0,057 \times X_3 + 0,001 \times X_4$, де X_1 – оборотний капітал/загальна вартість активів; X_2 – операційний прибуток/загальна вартість активів; X_3 – нерозподілений прибуток/загальна вартість активів; X_4 – власний капітал/позичковий капітал;	Критичне значення $Z \leq 0,037$
Модель Таффлера і Тішоу (1977 р.)	$Z=0,53 \times X_1 + 0,13 \times X_2 + 0,18 \times X_3 + 0,16 \times X_4$, де X_1 – операційний прибуток/загальна вартість активів X_2 – оборотні активи/загальна вартість активів X_3 – короткострокові зобов'язання/загальна вартість активів X_4 – чистий дохід (виручка) від реалізації/загальна вартість активів	Критичне значення $Z \leq 0,2$
Модель Г. Спрінгейта (1978 р.)	$Z=1,03 \times X_1 + 3,07 \times X_2 + 0,66 \times X_3 + 0,4 \times X_4$, де X_1 – робочий капітал/загальна вартість активів X_2 – прибуток до сплати податків і відсотків/загальна вартість активів X_3 – прибуток до сплати податків/короткострокові зобов'язання; X_4 – обсяг продажів/загальна вартість активів	$Z < 0,862$ – висока $Z > 2,45$ – мінімальна
Модель О. Терещенка	$Z=1,5 \times X_1 + 0,08 \times X_2 + 10 \times X_3 + 5 \times X_4 + 0,3 \times X_5 + 0,1 \times X_6$, де X_1 – cash-flow/зобов'язання X_2 – валюта балансу/зобов'язання X_3 – прибуток/валюта балансу X_4 – прибуток/дохід від реалізації X_5 – виробничі запаси/дохід від реалізації X_6 – оборотність основного капіталу (дохід від реалізації/валюта балансу)	$Z > 2$ – не загрожує банкрутство; $1 < Z < 2$ – фінансова рівновага порушена, при переході на антикризове управління банкрутство не загрожує; $0 < Z < 1$ – загроза банкрутства, якщо не будуть проведені санаційні заходи; $Z < 0$ – підприємство є напівбанкрутом.
Модель У. Бівера	$S = (\text{ЧП} - \text{А}) / \text{ПК}$ де S – коефіцієнт Бівера; ЧП – чистий прибуток; А – амортизація; ПК – позиковий капітал (довгострокові + поточні зобов'язання).	Значення коефіцієнта Бівера: – добрий стан – 0,4–0,45; – за 6 років до банкрутства – 0,17; – за 1 рік до банкрутства – -0,15

ДОДАТОК Д
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ДП «ГАЙСИНСЬКИЙ ЛІСГОСП»
ЗА 2018-2022 рр.

Таблиця Д.1 – Баланс ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр., тис грн.

Показник	Рік				
	2018	2019	2020	2021	2022
Активи					
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	7	4	0	345	388
Незавершені капітальні інвестиції	719	2919	167	192	78
Основні засоби	11416	12635	18912	33065	36676
Усього за розділом I	12142	15558	19079	33602	37142
II. Оборотні активи					
Запаси	6007	7800	4674	10136	19241
Поточні біологічні активи	21	21	56	56	128
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	3240	2870	1842	620	897
Дебіторська заборгованість за розрахунками:					
- з бюджетом				4	
- за виданими авансами					348
Дебіторська заборгованість за розрахунками з внутрішніх розрахунків					209
Інша поточна дебіторська заборгованість			289	434	
Гроші та їх еквіваленти	719	88	636	1824	172
Інші оборотні активи					402
Усього за розділом II	9987	10779	7497	13070	21397
Баланс	22129	26337	26576	46672	58539
Пасиви					
I. Власний капітал					
Зареєстрований капітал	1842	1842	1842	4547	4547
Капітал у дооцінках	746	746	746	783	783
Додатковий капітал	2758	3013	3533	16180	21399
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)				-2294	
Усього за розділом I	5346	5601	6121	19216	26729
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення:					
Інші довгострокові зобов'язання		1183	1072	501	
Усього за розділом II		1183	1072	501	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Поточна кредиторська заборгованість за:					
- товари, роботи, послуги	3557	5504	4307	2376	5429
- розрахунки з бюджетом	4047	5230	3896	9078	11708
- розрахунки з оплати праці	5663	3800	3072	4360	3932
- розрахунки зі страхування	740	296	275	850	865
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	2544	1945	5810	3168	2767
Поточні забезпечення	0	2396	1715	6019	0
Доходи майбутніх періодів	5				5
Інші поточні зобов'язання	227	382	308	1108	227
Усього за розділом III	16783	19553	19383	26959	16783
Баланс	22129	26337	26576	46676	22129

Таблиця Д.2 – Звіт про фінансові результати ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр., тис. грн.

Показник	Рік				
	2018	2019	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	89287	86749	76075	113533	246508
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	69214	68441	59587	92022	173436
Валовий прибуток / валовий збиток	20073	18308	16488	21511	76072
Інші операційні доходи	209	185	116	130	2062
Адміністративні витрати	10510	10919	8777	13595	35724
Витрати на збут	4793	2600	3019	2724	12421
Інші операційні витрати	1917	1665	1395	1608	8298
Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток / збиток)	3062	3309	3413	3714	18691
Фінансові доходи					
Інші доходи	42	5			17
Фінансові витрати		202	241	124	37
Інші витрати					
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток / збиток)	3104	3112	3172	3590	18671
Витрати з податку на прибуток	559	560	571	646	3361
Чистий фінансовий результат (прибуток / збиток)	2545	2552	2601	2944	15310

ДОДАТОК Е

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «ГАЙСИНСЬКИЙ ЛІСГОСП»

Таблиця Е.1 – Вертикальний та горизонтальний аналіз балансу ДП
«Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр.

Показники	Рік					Структура, %				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
АКТИВИ										
I. Необоротні активи										
Нематеріальні активи	7	4	0	345	388	0,03	0,02	0,00	0,74	0,66
Абс. відхилення (+,-)		-3	-4	345	43					
Незавершені капітальні інвестиції	719	2919	167	192	78	3,25	11,08	0,63	0,41	0,13
Абс. відхилення (+,-)		2200	-2752	25	-114					
Основні засоби	11416	12635	18912	33065	36676	51,59	47,97	71,16	70,85	62,65
Абс. відхилення (+,-)		1219	6277	14153	3611					
Усього за розділом I	12142	15558	19079	33602	37142	54,87	59,07	71,79	72,00	63,45
Абс. відхилення (+,-)		3416	3521	14523	3540					
II. Оборотні активи										
Запаси	6007	7800	4674	10136	19241	27,15	29,62	17,59	21,72	32,87
Абс. відхилення (+,-)		1793	-3126	5462	9105					
Поточні біологічні активи	21	21	56	56	128	0,09	0,08	0,21	0,12	0,22
Абс. відхилення (+,-)		0	35	0	72					
Дебіторська заборгованість, всього	3240	2870	2131	1058	1454	14,64	10,90	8,02	2,27	2,48
Абс. відхилення (+,-)		-370	-739	-1073	396					
Гроші та їх еквіваленти	719	88	636	1824	172	3,25	0,33	2,39	3,91	0,29
Абс. відхилення (+,-)		-631	548	1188	-1652					
Інші оборотні активи					402	0,00	0,00	0,00	0,00	0,69
Абс. відхилення (+,-)		0	0	0	402					
Усього за розділом II	9987	10779	7497	13070	21397	45,13	40,93	28,21	28,00	36,55
Абс. відхилення (+,-)		792	-3282	5573	8327					
Баланс	22129	26337	26576	46672	58539	100	100	100	100	100
ПАСИВИ										
I. Власний капітал										
Зареєстрований капітал	1842	1842	1842	4547	4547	8,32	6,99	6,93	9,74	7,77
Капітал у дооцінках	746	746	746	783	783	3,37	2,83	2,81	1,68	1,34
Додатковий капітал	2758	3013	3533	16180	21399	12,46	11,44	13,29	34,67	36,56
Нерозподілений прибуток				-2294		0,00	0,00	0,00	-4,92	0,00
Усього за розділом I	5346	5601	6121	19216	26729	24,16	21,27	23,03	41,17	45,66
Абс. відхилення (+,-)		255	520	13095	7513					
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення:										
Інші довгострокові зобов'язання		1183	1072	501		0,00	4,49	4,03	1,07	0,00
Усього за розділом II		1183	1072	501		0,00	4,49	4,03	1,07	0,00
Абс. відхилення (+,-)		1183	-111	-571	-501					
III. Поточні зобов'язання і забезпечення										
Поточна кредиторська заборгованість, разом	16551	16775	17360	19832	24701	74,79	63,69	65,32	42,49	42,20
Поточні забезпечення	0	2396	1715	6019	0	0,00	9,10	6,45	12,90	0,00
Доходи майбутніх періодів	5				5	0,02	0,00	0,00	0,00	0,01
Інші поточні зобов'язання	227	382	308	1108	227	1,03	1,45	1,16	2,37	0,39
Усього за розділом III	16783	19553	19383	26959	16783	75,84	74,24	72,93	57,76	28,67
Абс. відхилення (+,-)		2770	-170	7576	-10176					
Баланс	22129	26337	26576	46672	58539	100	100	100	100	100

Таблиця Е.2 – Аналіз фінансового стану ДП «Гайсинський лісгосп» за основними напрямками 2018–2022 рр.

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
Показники оцінки майнового стану					
Коефіцієнт зносу	0,5266	0,5395	0,4727	0,5402	0,5436
Коефіцієнт господарської придатності	0,4734	0,4605	0,5273	0,4598	0,4564
Коефіцієнт оновлення	0,0230	0,1325	0,2389	0,5064	0,1274
Коефіцієнт вибуття	0,0080	0,0111	0,0051	0,0102	0,0249
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	0,5200	0,4797	0,7116	0,7084	0,6265
Показники ліквідності					
Коефіцієнт покриття	0,60	0,55	0,39	0,48	0,67
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,280	0,157	0,178	0,177	0,073
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,043	0,005	0,033	0,068	0,005
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	-6796	-8774	-11886	-13885	-10413
Показники фінансової стійкості					
Коефіцієнт автономії	0,24	0,21	0,23	0,41	0,46
Коефіцієнт фінансування	3,14	1186,49	1075,17	502,40	1,19
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,319	0,270	0,299	0,700	0,840
Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом	-0,68	-0,81	-1,59	-1,06	-0,49
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-1,27	-1,57	-1,94	-0,72	-0,39
Показники ділової активності					
Коефіцієнт оборотності активів	4,40	3,58	2,88	3,10	4,69
Період одного обороту активів, днів	82	101	125	116	77
Коефіцієнт обертання оборотних активів, оборотів	9,76	7,33	12,42	23,97	9,12
Період одного обороту оборотних активів, днів	37	49	29	15	39
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів, оборотів	15,70	30,23	20,17	15,33	16,78
Період одного обороту матеріальних запасів, днів	23	12	18	23	21
Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості, оборотів	34,81	28,40	30,42	71,20	196,26
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	10	13	12	5	2
Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості, оборотів	4,60	4,11	3,49	4,95	7,79
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	78	88	103	73	46
Операційний цикл, днів	33	25	30	29	23
Фінансовий цикл, днів	-45	-63	-73	-44	-23
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	7,83	6,26	4,39	4,31	6,97
Фондомісткість	0,13	0,16	0,23	0,23	0,14
Показники рентабельності					
Коефіцієнт рентабельності активів	0,1255	0,1053	0,0983	0,0804	0,2910
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,5016	0,4662	0,4438	0,2324	0,6664
Коефіцієнт рентабельності продажу	0,0285	0,0294	0,0342	0,0259	0,0621
Коефіцієнт рентабельності реалізації продукції	0,2173	0,2053	0,2131	0,1849	0,3152

Таблиця Е.3 – Показники ліквідності балансу ДП «Гайсинський лісгосп» за 2018–2022 рр.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Групування активів за рівнем ліквідності					
Високоліквідні активи (А1)	719	88	636	1824	172
Швидко-ліквідні активи (А2)	3240	2870	1842	620	897
Повільно-ліквідні активи (А3)	6028	7821	5019	10630	20328
Важко-ліквідні активи (А4)	12142	15558	19079	33602	37142
Групування пасивів за терміновістю погашення боргових зобов'язань					
Найтерміновіші зобов'язання (П1)	13226	14049	15076	24583	26381
Короткострокові пасиви (П2)	3557	5230	3896	9078	11708
Довгострокові пасиви (П3)	0	1183	1072	501	0
Постійні пасиви (П4)	5346	5601	6121	19216	26729
Надлишок (нестача) платіжних засобів за групами активів і пасивів					
Першою	-12507	-13961	-14440	-22759	-26209
Другою	-317	-2360	-2054	-8458	-10811
Третьою	6028	6638	3947	10129	20328

ДОДАТОК Ж

НОРМАТИВИ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Таблиця Ж.1 – Показники фінансового стану підприємства, для яких встановлено нормативні значення згідно до офіційних вітчизняних методик [16]

Назва показника	Порядок розрахунку	Нормативне значення
Методика Міністерства економіки, торгівлі та сільського господарства України		
Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	$(OA + BMB) / P3$	$\geq 1,5$
Коефіцієнт покриття	$OA / P3$	> 1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності)	$(GK + PF) / P3$	0,1–0,2
Власні оборотні активи (BOA)	$BK - HA$	> 0
Частка власних оборотних коштів у покритті запасів, %	$(BOA \times 100) / 3$	$> 50 \%$
Коефіцієнт забезпечення власними засобами	$(BK + ZNB + DMP - HA) / OA$	$\geq 0,1$
Коефіцієнт фінансової автономії	BK / B	$\geq 0,5$
Методика Міністерства фінансів України		
Коефіцієнт покриття	$OA / P3$	> 1
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$OA - 3 / P3$	0,6–0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$(GK + PF) / P3$	> 0
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	$OA - P3$	> 0
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	BK / B	$> 0,5$
Коефіцієнт фінансування	$(ZNB + D3 + P3 + DMP) / BK$	< 1
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$(OA - P3) / P3$	$> 0,1$
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$(OA - P3) / BK$	> 0

Умовні позначення: Б – валюта балансу, HA – необоротні активи, OA – оборотні активи, BMB – витрати майбутніх періодів, 3 – запаси, GK – грошові кошти та їх еквіваленти, PF – поточні фінансові інвестиції, BK – власний капітал, ZNB – забезпечення наступних витрат і платежів, D3 – довгострокові зобов'язання, P3 – поточні зобов'язання, DMP – доходи майбутніх періодів.

ДОДАТОК И
МЕЖІ НОРМАТИВНИХ ЗНАЧЕНЬ ПОКАЗНИКІВ АГРЕГОВАНОГО
БАЛАНСУ ПІДПРИЄМСТВА

Таблиця И.1 – Нормативи структури агрегованого балансу підприємства [1]

Показник	За нижньою межею граничних значень		За верхньою межею граничних значень	
	Оцінка в обсягах A_1	Питома вага в балансі, %	Оцінка в обсягах A_1	Питома вага в балансі, %
Валюта балансу	$21,9A_1$	100,00	$31,55A_1$	100,00
Постійні та довгострокові пасиви	$16,9A_1$	77,17	$21,55A_1$	68,30
З них: Постійні пасиви	$16A_1$	73,06	$21,55A_1$	68,30
Поточні зобов'язання	$5A_1$	22,83	$10A_1$	31,70
Необоротні активи	$14,9A_1$	68,04	$15,55A_1$	49,29
Оборотні активи	$4,5A_1$	20,55	$11A_1$	34,87
Запаси і витрати	$6A_1$	27,40	$14A_1$	44,37
З них: Запаси	$3,5A_1$	15,98	$9A_1$	28,53
Витрати майбутніх періодів	$2,5A_1$	11,42	$5A_1$	15,85
Поточна дебіторська заборгованість	0	0,00	A_1	3,17
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	A_1	4,57	A_1	3,17
Робочий капітал	$0,45A_1$	2,05	$1,1A_1$	3,49